

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan
päivämäärä on:

30.11.2022

Dokumentet är
daterat:

30.11.2022

The document is
dated:

30.11.2022

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Liisa Sinisammal

Pvm / Datum / Date: 30.11.2022

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 30.11.2022

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

30.11.2022

Gasgrid Finland Oy
Keilaranta 19 D
02150 Espoo

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ylläpitämän kaasumarkkinan sääntökäsikirjan vahvistaminen

Asianosainen

Gasgrid Finland Oy (y-tunnus 3007894-1)

Vireilletulo

11.10.2022

Ratkaisu

Energiavirasto vahvistaa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan Gasgrid Finland Oy:n noudatettavaksi 1.1.2023 alkaen tämän päätöksen liitteenä olevan kaasumarkkinan sääntökäsikirjan.

Tämä päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Selostus asiasta

Maakaasun toimituksen selvityksestä ja mittauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1008/2019, jäljempänä *mittausasetus*) 3 §:n mukaan järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tehtävänä on ylläpitää sääntökäsikirjaa, joka koskee tasevastuuta, maakaasun toimitusten selvitystä ja maakaasun toimitusten mittauksia maakaasujärjestelmässä (sääntökäsikirja). Sääntökäsikirja tulee olla suomen- ja ruotsinkielellä.

Energiavirasto vahvisti joulukuussa 2019 sääntökäsikirjan (dnro 2868/534/2019) järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan Gasgrid Finland Oy:n (jäljempänä myös Gasgrid) noudatettavaksi 1.1.2020 alkaen, jolloin maakaasumarkkina oli Suomessa avautumassa kilpailulle. Tuolloin sääntökäsikirja vahvistettiin määräaikaisena ajalle 1.1.2020-31.12.2020, jotta sääntökäsikirjan ehtojen toimivuutta voitaisiin arvioida uudelleen vuoden 2020 loppupuolella. Joulukuussa 2020 Energiavirasto vahvisti sääntökäsikirjan toistaiseksi voimassa olevana (dnro 2798/533/2020) alkaen 1.1.2021.

Syksyllä 2022 Gasgrid tunnisti päivitystarpeita sääntökäsikirjaan ja toimitti 11.10.2022 Energiaviraston vahvistettavaksi päivitetyn sääntökäsikirjan. Lisäksi Gasgrid toimitti 25.10.2022 ruotsinkielisen sääntökäsikirjan vahvistusprosessiin.

2237/050303/2022

30.11.2022

Gasgrid teki vielä julkisen kuulemisen jälkeen täsmennyksiä esittämäänsä sääntökäsikirjaan, ja toimitti 20.11.2022 päivitetyn sääntökäsikirjan, ja 28.11.2022 vastaavasti päivitetyn ruotsinkielisen sääntökäsikirjan.

Gasgridin esittämät muutokset sääntökäsikirjaan

Merkittävimmät muutokset sääntökäsikirjassa koskevat uusia LNG:n syöttöpisteitä Inkoossa ja Haminassa. Nämä syöttöpisteet, jotka syöttävät nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutettua maakaasua kaupallisesti Suomen kaasujärjestelmään, on lisätty sääntökäsikirjaan. Voimassa olevassa sääntökäsikirjassa määritelty LNG:n virtuaalinen syöttöpiste on päivitettyssä sääntökäsikirjassa korvattu Hamina LNG:n syöttöpisteellä ja Inkoo LNG:n syöttöpisteellä. Hamina LNG:n syöttöpiste on virtuaalinen syöttöpiste, koska tämä kaupallinen syöttöpiste käsittää syötön siirto- ja jakeluverkkoon. Periaate ei siis Haminan osalta muutu nykyisestä. Inkoo LNG:n syöttöpiste on virtuaalinen syöttöpiste, mutta tässä tapauksessa määritelmä "virtuaalinen" on enemmän muodollinen, koska liityntä on vain siirtoverkkoon.

Uudet LNG:n syöttöpisteet aiheuttavat muutoksia myös sääntökäsikirjassa määriteltäisiin nominointisääntöihin. Päivitetyn sääntökäsikirjan mukaan shipperin on nominointava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle kaasutoimituspäivänä toimitettavat kaasumäärät Inkoo ja Hamina LNG:n syöttöpisteisiin. Sääntökäsikirjaan on tarkennettu, että Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitännäspisteessä ja Hamina LNG:n syöttöpisteessä shipper voi tehdä nominaatioita ja renominaatioita. Lisäksi sääntökäsikirjaan on tarkennettu, että Hamina LNG:n syöttöpisteessä shipper tekee yksipuolisia nominaatioita terminaalien käyttäjän puolesta, jota varten terminaalien käyttäjä antaa shipperille valtuutuksen nominoida terminaalien käyttäjän puolesta.

Päivitetyn sääntökäsikirjan mukaan Inkoo LNG:n syöttöpisteessä terminaalien käyttäjä tekee yksipuolisia nominaatioita shipperin puolesta. Tätä varten shipperin on annettava terminaalien käyttäjälle valtuutus tehdä yksipuolisia nominaatioita tämän puolesta terminaalien sääntöjen mukaisesti. Renominaatioiden tekeminen Inkoo LNG:n syöttöpisteessä ei ole mahdollista.

Sääntökäsikirjaan on lisätty tarkennuksena, että jos shipperillä on useita vastapuolia, shipperin on tehtävä nominaatiot yksikössä kWh/h jokaista shipperin vastapuolta kohden ja shipperin nominaatioiden on oltava samansuuruiset kullekin kaasupäivän jäljellä olevalle tunnille.

Sääntökäsikirjaan on myös lisätty tarkennuksia tilanteista, joissa järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus hylätä ja pienentää shipperin tekemiä nominaatioita ja renominaatioita. Edelleen päivitettyssä sääntökäsikirjassa on tarkennettu, että jos nominointia tai renominointia ei tehdä Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitännäspisteessä tai Hamina LNG:n syöttöpisteessä, shipperillä ei ole oikeutta saada kaasua siirrettyksi.

Sääntökäsikirjaan on lisäksi lisätty tarkennuksena, että jos hyväksytty nominaatio ylittää varatun kapasiteetin Inkoo LNG:n syöttöpisteessä, shipper on velvollinen maksamaan ylittävistä osasta järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston

mukaisen kapasiteetin ylitysmaksun. Myös biokaasun osalta sääntökäsikirjaan on lisätty säännös kapasiteetin ylitysmaksun soveltamistilanteista.

Julkinen kuuleminen

Energiavirasto järjesti Gasgridin 11.10.2022 toimittamasta sääntökäsikirjasta julkisen kuulemisen ajalla 21.10. - 11.11.2022. Energiavirasto ei saanut asiassa yhtään lausuntoa.

Energiaviraston lausuntopyyntö järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle

Energiavirasto on 29.11.2022 lähetetyllä sähköpostilla varannut Gasgridille mahdollisuuden antaa lausuntonsa Energiaviraston päätösluonnokseen. Gasgrid on 30.11.2022 päivätyllä lausunnollaan ilmoittanut, että Gasgrid Finlandilla ei ole lausuttavaa Kaasumarkkinan sääntökäsikirjan päätösluonnoksesta.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Valtioneuvoston asetus maakaasun toimituksen selvityksestä ja mittauksesta (1008/2019, jäljempänä *mittausasetus*)

Mittausasetuksen 3 §:n mukaan:

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tehtävänä on ylläpitää sääntökäsikirjaa, joka koskee tasevastuuta, maakaasun toimitusten selvitystä ja maakaasun toimitusten mittausta maakaasujärjestelmässä (sääntökäsikirja). Sääntökäsikirja tulee olla suomen- ja ruotsinkielellä.

Mittausasetuksen 16 §:n mukaan:

Siirtokapasiteettia varaavan tukkumarkkinaosapuolen on ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle vastapuolittain eriteltyt maakaasumäärät, jotka tukkumarkkinaosapuolen on tarkoitus kunakin kaasutoimituspäivän tuntina syöttää kussakin syöttöpisteessä maakaasujärjestelmään ja ottaa kussakin yhteenliitäntäpisteessä maakaasujärjestelmästä (nominaatioilmoitus).

[...]

Työ- ja elinkeinoministeriön ehdotus valtioneuvoston asetukseksi maakaasun toimitusten selvityksestä ja mittauksesta (10.10.2019, jäljempänä *mittausasetuksen muistio*)

Mittausasetuksen muistion yksityiskohtaisten perustelujen mukaan:

Sääntökäsikirja säädettäisiin osaksi Suomen oikeusjärjestystä ehdotetulla asetuksella. Käsikirjan menettelyt sitoisivat siten verkonhaltijoita, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoita ja maakaasumarkkinoiden osapuolia yleisesti edellyttäen, että unionin lainsäädännössä tai kansallisessa lainsäädännössä ei olisi annettu sääntökäsikirjasta poikkeavia säännöksiä. Maakaasumarkkinalain 88 §:n



mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa maakaasumarkkinalain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista. Energiavirasto valvoisi sääntökäsikirjan menettelyjen noudattamista osana maakaasumarkkinalakiin perustuvaa normistoa. Sääntökäsikirjaan sisältyvät menettelytavat velvoittaisivat siten paitsi järjestelmä-vastaavaa siirtoverkonhaltijaa myös jakeluverkonhaltijoita ja maakaasujärjestelmässä toimivia markkinaosapuolia. Sääntökäsikirja olisi osa maakaasumarkkinalain 29 §:n 2 momentissa tarkoitettuja järjestelmä-vastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmä-vastuun toteuttamista koskevia ehtoja, joita tällä on oikeus asettaa maakaasujärjestelmän käyttämiselle. Tällaisia ehtoja koskevan sääntelyn mukaisesti sääntökäsikirjaa voitaisiin soveltaa vasta sen jälkeen, kun Energiavirasto on sen vahvistanut. Käsikirjan vahvistamiseen sovellettaisiin sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 10 §:ssä säädettyä menettelyä. Maakaasualan yrityksille tulisi varata asianmukainen aika sopeuttaa toimintansa sääntökäsikirjan muutoksiin. Sääntökäsikirjan muutokset tulisi laatia laajasti eri sidosryhmiä kuullen sekä huolehtien siitä, että osapuolille varataan riittävästi valmistautumisaikaa lausuntojen antamiseen.

Maakaasumarkkinalaki (587/2017)

Maakaasumarkkinalain 29 §:n mukaan:

Järjestelmä-vastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasujärjestelmän teknisestä toimivuudesta ja käyttövarmuudesta sekä huolehtii maakaasujärjestelmän tase-vastuuseen kuuluvista tehtävistä, maakaasujärjestelmän taseselvityksestä ja maakaasukaupan kauppapaikan ylläpitämiseen ja keskitettyyn tiedonvaihtoon liittyvistä tehtävistä (järjestelmä-vastuu) ja on velvollinen huolehtimaan niistä tarkoituksen-mukaisella ja maakaasujärjestelmässä toimivien maakaasumarkkinoiden osapuol-ten kannalta tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla. Järjestelmä-vastaavan siirto-verkonhaltijan tulee ylläpitää ja kehittää järjestelmä-vastuun piiriin kuuluvia toimin-tojaan ja palveluitaan sekä ylläpitää, käyttää ja kehittää maakaasuverkkoaan ja muita järjestelmä-vastuun hoitamiseen tarvittavia laitteistojaan sekä yhteyksiä toi-siin verkkoihin siten, että ne toimivat tehokkaasti ja että edellytykset tehokkaasti toimiville kansallisille ja alueellisille maakaasumarkkinoille sekä Euroopan unionin maakaasun sisämarkkinoille voidaan turvata.

Järjestelmä-vastaava siirtoverkonhaltija voi asettaa järjestelmä-vastuun toteutta-miseksi tarpeellisia ehtoja maakaasujärjestelmän käyttämiselle. Ehtoja voidaan so-veltaa yksittäistapauksessa sen jälkeen, kun Energiavirasto on ne vahvistanut sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n mukaisesti. Vahvistettuja ehtoja voidaan soveltaa muutoksenhausta huolimatta, jollei valitus-viranomainen toisin määrää.

Maakaasumarkkinalain 31 §:n mukaan:

Järjestelmä-vastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasutaseen ylläpitämisestä vastuualueellaan (maakaasujärjestelmän tasevastuu). Maakaasujärjestelmän tase-vastuuseen sisältyvät kaikki sen hoitamisen edellyttämät toimenpiteet ja resurssit, jotka on toteutettava tai joiden käytettävyys on varmistettava kunkin taseselvitys-jakson ajaksi.



[...]

Maakaasumarkkinalain 32 §:n mukaan:

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasujärjestelmän maakaasutaseen sekä maakaasujärjestelmässä toimivien maakaasukaupan osapuolien maakaasutaseiden selvittämisestä kunkin taseselvitysjakson osalta (maakaasujärjestelmän taseselvitys). Taseselvitysjaksona on kaasutoimituspäivä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöön maakaasuverkkoon sovelletaan kaasutoimituspäivää pidempää taseselvitysjaksoa.

Taseselvityksen tulee perustua maakaasun mittaukseen etäluennalla sekä toimituksia koskeviin ilmoituksiin. Tarkemmat säännökset taseselvityksessä käytettävistä menetelmistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

[...]

Maakaasumarkkinalain 88 §:n mukaan:

[...]

Energiaviraston tehtävänä on valvoa tämän lain noudattamista sekä tämän lain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään erikseen sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa.

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013, jäljempänä valvontalaki)

Valvontalain 10 §:n mukaan:

Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa verkonhaltijan, järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

[...]

6) järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi;

[...]

Valvontalain 12 §:n mukaan:

[...]



Maakaasuverkonhaltijaan, järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijaan kohdistuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua niihin perusteisiin, joista säädetään:

- 1) maakaasumarkkinaissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä;*
- 2) maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa;*
- 3) maakaasuverkkoasetuksessa sekä sen nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;*
- 4) maakaasumarkkinadirektiivin nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;*
- 5) siirtoverkonhaltijaan kohdistuvassa lainvoimaisessa päätöksessä, joka on annettu yhteistyövirastoasetuksen 6 artiklan 10 kohdan artiklan nojalla.*

Valvontalain 13 §:n mukaan:

Energiavirasto voi muuttaa vahvistuspäätöstä antamallaan uudella päätöksellä, jonka käsittely on tullut vireille vahvistuspäätöksen kohteen hakemuksesta tai Energiaviraston omasta aloitteesta.

Perustelut

Energiaviraston toimivalta

Mittausasetuksen muistion yksityiskohtaisten perustelujen mukaan sääntökäsikirja on osa maakaasumarkkinalain 29 §:n 2 momentissa tarkoitettuja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun toteuttamista koskevia ehtoja. Maakaasumarkkinalain 29 §:n 2 momentin mukaan järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi asettaa järjestelmävastuun toteuttamiseksi tarpeellisia ehtoja maakaasujärjestelmän käyttämiselle. Ehtoja voidaan soveltaa yksittäistapauksessa sen jälkeen, kun Energiavirasto on ne vahvistanut sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n mukaisesti. Vahvistettuja ehtoja voidaan soveltaa muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Valvontalain 10 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot ennen niiden käyttöönottoa. Valvontalain 10 §:n 4 momentin mukaan päätös on voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan. Vahvistuspäätöksen aineellisuudesta perustasta säädetään valvontalain 12 §:ssä.

Energiavirasto on toimivaltainen viranomainen vahvistamaan sääntökäsikirjan valvontalain 10 §:n nojalla. Energiavirasto ei katso käsillä olevan erityistä syytä, jonka perusteella päätös olisi vahvistettava määräajaksi.

Vahvistuspäätöksen muuttaminen

Energiavirasto voi muuttaa vahvistuspäätöstä antamallaan uudella päätöksellä, jonka käsittely on tullut vireille vahvistuspäätöksen kohteen hakemuksesta tai Energiaviraston omasta aloitteesta valvontalain 13 §:n nojalla.

Gasgrid lähetti 11.10.2022 Energiavirastolle vahvistuspyynnön muuttaa sääntökäsikirjaa, jonka Energiavirasto on 21.12.2020 vahvistanut (diaarinumero 2798/533/2020) Gasgridin noudatettavaksi 1.1.2021 alkaen toistaiseksi.

Sääntökäsikirjan ehtojen arviointi

Mittausasetukseen sisältyvien sääntökäsikirjaa koskevien viittausten perusteella sääntökäsikirja säädetään osaksi Suomen oikeusjärjestystä. Käsikirjan menettelyt sitovat siten verkonhaltijoita, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoita ja maakaasumarkkinoiden osapuolia yleisesti edellyttäen, että Euroopan unionin lainsäädännössä tai kansallisessa lainsäädännössä ei ole annettu sääntökäsikirjasta poikkeavia säännöksiä. Energiavirasto valvoo sääntökäsikirjan menettelyjen noudattamista osana maakaasumarkkinalakiin perustuvaa normistoa maakaasumarkkinalain 88 §:n nojalla.

Tasevastuuta, maakaasun toimitusten selvitystä ja maakaasun toimitusten mitausta maakaasujärjestelmässä säännellään maakaasumarkkinalaissa, mittausasetuksessa, tasehallinnan verkkosäännössä (Komission asetus (EU) N:o 312/2014, annettu 26 päivänä maaliskuuta 2014, kaasunsiirtoverkkojen tasehallintaa koskevan verkkosäännön vahvistamisesta), sekä maakaasuverkkoasetuksessa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta). Mittausasetuksen 13, 21 ja 27 §:ien mukaan sääntökäsikirjalla täsmennetään näitä menettelyjä.

Sääntökäsikirjan osa I (tukumarkkinaan liittyvät ehdot) sisältää keskeiset ilmoitusvelvollisuudet ja periaatteet koskien toimitussuhteiden alkamista ja päättymistä, nominointia ja kaupankäynti-ilmoituksia, määränjakoa sekä taseselvitystietojen raportointia. Osa II (vähittäismarkkinaan liittyvät ehdot) sisältää keskeiset ilmoitusvelvollisuudet ja periaatteet koskien ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kulu- tusennusteita, mittaustietojen ilmoittamista, taseselvitystietojen ilmoittamista sekä toimituksen alkamiseen ja päättymiseen liittyviä ilmoituksia.

Gasgridin ehdotus sääntökäsikirjaksi vuodesta 2023 alkaen pohjautuu vuonna 2022 sovellettuun sääntökäsikirjaan, jonka Energiavirasto vahvisti joulukuussa 2020 Gasgridin ehdotuksesta. Gasgrid on ehdottanut tietyiltä osin muutoksia ja täsmennyksiä tällä hetkellä voimassa olevaan sääntökäsikirjaan. Siltä osin kuin sääntökäsikirjaan ei ole ehdotettu muutoksia, Energiavirasto viittaa aiemmassa vahvistuspäätöksessään (dnro 2798/533/2020) antamiin perusteluihinsa.

Ehdotetut muutokset

Gasgrid esitti sääntökäsikirjan määritelmiin lisättäviksi Hamina LNG:n syöttöpiste, hyväksytty nominaatio, Inkoo LNG:n syöttöpiste sekä julkisen kuulemisen jälkeen Inkoo LNG:n terminaalioperaattori ja terminaalin käyttäjä. Energiavirasto katsoo,

2237/050303/2022

30.11.2022

että nämä ovat tarpeellisia tarkennuksia eivätkä luo markkinaosapuolille merkittäviä uusia velvollisuuksia.

Gasgrid esitti muutoksia myös sääntökäsikirjan osaan I Tukkumarkkina. Muutokset perustuvat pääosin Suomen maakaasujärjestelmään tulevaan uuteen suuren kokoluokan LNG:n syöttöpisteeseen. Merkittävimmät muutokset sääntökäsikirjaan sisältyvät lukuun 4 Nominointi ja kaupankäynti-ilmoitukset sekä alalukuun 4.1 Nominointi ennen kaasuntoimituspäivää. Lisäksi muutoksia on ehdotettu lukuun 5 Määränjako.

Gasgrid ehdotti täsmennyksiä nominointiperiaatteisiin vielä julkisen kuulemisen jälkeen. Julkisessa kuulemisessa olleessa sääntökäsikirjassa kuvatus Inkoo LNG:n syöttöpistettä koskevan kaksipuoleisen nominointimenettelyn sijaan Gasgrid ehdottaa yksipuoleista nominointimenettelyä, jonka myötä shipperin osalta prosessi selkeytyy merkittävästi. Yksipuolista nominointimenettelyä sovelletaan kaikille Inkoo LNG:n syöttöpisteessä toimiville shippereille.

Gasgridin mukaan nominointeja koskeva sisältö lyhenee merkittävästi yksipuolisen nominointimenettelyn myötä. Yksipuolisessa nominointimenettelyssä terminaalikäyttäjä nominoi shipperin puolesta. Gasgrid perustelee muutosta yksipuoliseen nominointiin Inkoo LNG:n syöttöpisteessä siten, että tämä toimii parempana ratkaisuna luotuun LNG-terminaalin kaupalliseen malliin, jossa terminaalioperaattorilla on keskeinen rooli ohjata terminaalikäyttäjän toimintaa nominointien osalta siten, että terminaalin varaston hallinta varmistetaan. Terminaalikäyttäjä tekee valtuutuksen shipperin kanssa yksipuoleisesta nominoinnista, jossa shipper valtuuttaa terminaalikäyttäjän nominoimaan tämän puolesta. Koska terminaalioperaattorin terminaalikäyttäjälle asettamat velvoitteet ovat syöttöpisteen toimintaa voimakkaasti ohjaavia, terminaalikäyttäjää koskevat säännöt on kuvattu terminaalisiin-
nöissä. Shipperille vaatimus on se, että tämä on tehnyt valtuutuksen terminaalikäyttäjän kanssa. Muilta osin vaatimukset nominointeja koskien tulee terminaalioperaattorilta terminaalikäyttäjälle, joka on sopimussuhteessa shipperin kanssa.

Nominointi Inkoo LNG:n syöttöpisteessä poikkeaa muiden syöttöpisteiden nominaatiokäytännöistä. Mittausasetuksen 16 § mukaan siirtokapasiteettia varaavan tukkumarkkinaosapuolen on ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle vastapuolittain eritellyt maakaasumäärät, jotka tukkumarkkinaosapuolen on tarkoitus kunakin kaasutoimituspäivän tuntina syöttää kussakin syöttöpisteessä maakaasujärjestelmään ja ottaa kussakin yhteenliitäntäpisteessä maakaasujärjestelmästä (nominaatioilmoitus). Mittausasetuksen 16 §:ssä ei oteta tarkemmin kantaa nominaatioilmoitusten tekemiseen. Energiavirasto toteaa, että sääntökäsikirjassa Inkoo LNG:n syöttöpistettä koskevat nominaatiokäytännöt ovat mittausasetuksen mukaisia.

Gasgrid ehdotti julkisen kuulemisen jälkeen myös lisäystä sääntökäsikirjaan Hamina LNG:n syöttöpistettä koskevasta valtuutusmenettelystä. Kyseistä valtuutusmenettelyä sovelletaan jo tällä hetkellä, mutta sitä ei ollut aukikirjoitettuna säännöissä, vaan ainoastaan Gasgridin ja Haminan LNG-terminaalioperaattorin välisessä yhteistyösopimuksessa. Valtuutusmenettelyn mukaan terminaalioperaattori pyytää terminaalikäyttäjiltä toimittamaan shipperin kanssa tehdyn valtuutuksen nominoinneista. Selkeyden lisäämiseksi tätä ehdotetaan sääntökäsikirjaan tarkennuksena.



Energiavirasto arvioi, että julkisen kuulemisen jälkeen ehdotetut muutokset ovat joko täsmennyksiä tai sellaisia muutoksia, jotka eivät laajenna osapuolten velvoitteita, minkä vuoksi uusi julkinen kuuleminen olisi ilmeisen tarpeetonta.

Lukuun 5 Määränjako on esitetty lisäys koskien kapasiteetin ylitysmaksua. Päivitetyn sääntökirjan mukaan shipperin nominaatiot Inkoo LNG:n syöttöpisteessä eivät saa ylittää shipperin Inkoo LNG:n syöttöpistettä koskevien kapasiteettisopimusten yhteenlaskettua määrää. Ylittävästä osasta shipper on velvollinen maksamaan järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston mukaisen kapasiteetin ylitysmaksun. Vastaava lisäys kapasiteetin ylitysmaksun soveltamisesta on lisätty koskemaan myös biokaasun syöttöpisteitä. Ehdotetut lisäykset ovat linjassa Energiaviraston vahvistamien siirtoverkonhaltijan muiden ehtojen kanssa.

Energiavirasto katsoo, että Gasgridin esittämät muutokset aiemmin vahvistettuun sääntökäsikirjaan ovat järjestelmävastuun toteuttamiseksi tarpeellisia ja perusteltuja, ja perustelujen olevan asianmukaisia.

Ruotsinkielinen sääntökäsikirja

Gasgrid päivitti ruotsinkielisen sääntökäsikirjan vastaavasti kuin suomenkielisen sääntökäsikirjan. Energiavirasto havaitsi ruotsinkielisessä sääntökäsikirjassa muutamia kohtia, jotka vaativat korjausta. Gasgrid teki pyydytetyt korjaukset. Energiavirasto toteaa, että korjausten jälkeen ruotsinkielinen sääntökäsikirja vastaa suomenkielistä sääntökäsikirjaa.

Johtopäätökset

Energiavirasto katsoo, että sääntökäsikirjaan sisältyvät menettelyt ja ehdot ovat tasapuolisia ja syrjimättömiä ja noudattavat maakaasumarkkinalain ja mittausasetuksen pykälissä sekä tasehallinnan verkkosäännön ja maakaasuverkoasetuksen artikloissa esitettyä.

Päätöksen voimassaolo

Tämä päätös on voimassa toistaiseksi.

Sovelletut säännökset

Valtioneuvoston asetus maakaasun toimituksen selvityksestä ja mittauksesta (1008/2019): 3 ja 16 §

Maakaasumarkkinalaki (587/2017): 29, 31, 32 ja 88 §

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013): 10, 12 ja 13 §



30.11.2022

2237/050303/2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus liitteenä.

Liitteet	Valitusosoitus Säntökäsikirja Regelhandbok för gasmarknaden
Jakelu	Gasgrid Finland Oy
Tiedoksi	Työ- ja elinkeinoministeriö

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikaisten laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).



Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

**Sörnäistenkatu 1
00580 HELSINKI**



faksi: 029 56 43314

sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2120 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Kaasumarkkinan sääntökäsikirja

Versio 3.0

30.11.2022

Muutokset

Versio	Pvm	Muutos
1	28.11.2019	Ensimmäinen versio
2	26.11.2020	Tasehallinnan ja siirtopalvelujen ehtojen muutoksista johtuvat päivitykset ja vähittäismarkkinan taseselvityksen ehtojen osittainen sisällyttäminen sääntökäsikirjaan
3	01.12.2022	Päivitetty nominointiperiaatteita sekä LNG:n syöttöpisteitä koskevia periaatteita.

Sisällysluettelo

Muutokset.....	2
1 Johdanto	5
2 Määritelmät.....	6
OSA I. Tukumarkkina	11
3 Toimitussuhteen ilmoittaminen ja päättäminen.....	11
3.1 Uudet toimitussuhteet	11
3.2 Toimitussuhteen päätyminen.....	11
4 Nominointi ja kaupankäynti-ilmoitukset	11
4.1 Nominointi ennen kaasutoimituspäivää.....	12
4.2 Renominointi koko kaasutoimituspäiväksi tai kaasutoimituspäivän jäljellä oleviksi tunneiksi.....	13
4.3 Kaupankäynti-ilmoitukset.....	14
4.3.1 Ehdot kaasun omistajanvaihdoksille	14
4.3.2 Kaupankäynti-ilmoitusten lähettäminen	14
4.3.3 Kaupankäynti-ilmoitukset kaasupörssissä solmituista kaupoista.....	15
4.3.4 Täsmäytysmenettely virtuaalisessa kauppapaikassa	15
4.4 Nominaatioihin ja kaupankäynti-ilmoituksiin sovellettava tiedonvaihto	15
5 Määränjako.....	16
6 Tiedonantovelvoitteet ja taseselvitystietojen raportointi	16
6.1.1 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tiedonantovelvollisuudet tasevastaavaa kohtaan ennen kaasutoimituspäivää	16
6.1.2 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tiedonantovelvollisuudet tasevastaavia kohtaan kaasutoimituspäivän aikana	16
6.1.3 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tasehallintatoimenpiteet kaasutoimituspäivän aikana	17
6.2 Alustava taseselvitys kaasutoimituspäivänä D+1...M+5D.....	17
6.3 Lopullinen taseselvitys M+6D	18
6.4 Ensimmäinen ja toinen korjaus.....	18
OSA II. Vähittäismarkkina	19
7 Ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kulutusennusteet	19
8 Mittaustietojen ilmoittaminen	19
8.1 Päivittäin luettavien mittaustietojen ilmoittaminen.....	19
8.2 Ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kulutustietojen ilmoittaminen	20
9 Taseselvitystietojen ilmoittaminen	21

9.1	Alustava taseselvitys	21
9.2	Lopullinen taseselvitys.....	21
9.3	Mittaus- ja käyttöpaikkarekisteritietojen korjaaminen	21
10	Toimituksen alkamiseen ja päättymiseen liittyvät ilmoitukset.....	21
10.1	Toimituksen alkaminen päivittäin luettavaan käyttöpaikkaan	21
10.2	Toimituksen lopettaminen myyntisopimuksen päättymisen seurauksena	22

1 Johdanto

Tämä Kaasumarkkinan sääntökäsikirja on valtioneuvoston asetuksessa maakaasun toimitusten selvityksestä ja mittauksesta (1008/2019) 3 §:ssä viitattu sääntökäsikirja, joka koskee tasevastuuta, maakaasun toimitusten selvitystä ja maakaasun toimitusten mittausta maakaasujärjestelmässä. Sääntökäsikirja muodostuu kahdesta osasta, joista ensimmäinen käsittelee tukkumarkkinan ja toinen vähittäismarkkinan edellä mainittuja osa-alueita.

2 Määritelmät

Ellei asiayhteydessä ole muuta mainittu, seuraavilla termeillä on alla esitetty merkitys riippumatta termien käytöstä yksikössä tai monikossa.

Arkipäivällä tarkoitetaan mitä tahansa kaasutoimituspäivää maanantaista (alkaen klo 5.00 UTC talviaikaan tai 4.00 UTC kesäaikaan) perjantaihin (alkaen klo 5.00 UTC talviaikaan tai 4.00 UTC kesäaikaan) lukuun ottamatta itsenäisyyspäivää, vapunpäivää, jouluaattoja, juhannusaattoja ja muuta arkipäiväksi sattuvaa pyhäpäivää.

Asiakassalkku tarkoittaa vähittäismyyjän joustavien toimitussopimusten muodostamaa kokonaisuutta, johon sisältyviin toimitussopimuksiin perustuen vähittäismyyjä toimittaa maakaasua jakeluverkossa sijaitseviin käyttöpaikkoihin.

Biokaasusalkku sisältää kaikki siirto- ja jakeluverkkojen jalostetun biokaasun syöttöpisteet, joihin biokaasun verkkoonsyöttäjä toimittaa jalostettua biokaasua, ja joihin biokaasun verkkoonsyöttäjän on solmittava shipperin kanssa sopimus maakaasujärjestelmään toimittamista varten.

Biokaasun syöttöpiste tarkoittaa fyysistä pistettä, jossa jalostettua biokaasua syötetään siirtoverkkoon tai siirtoverkkoon liittyneeseen jakeluverkkoon.

Biokaasun verkkoonsyöttäjä on markkinaosapuoli, joka syöttää jalostettua biokaasua verkkoon ja solmii sopimuksen shipperin kanssa biokaasun syöttämiseksi Suomen maakaasujärjestelmään.

Biokaasun virtuaalinen syöttöpiste on virtuaalinen syöttöpiste, jossa biokaasu syötetään kaupallisesti Suomen maakaasujärjestelmään. Tämä sisältää siirtoverkkoon ja jakeluverkkoihin liitetyt biokaasun syöttöpisteet siten, että biokaasun syöttöpisteistä on aina kaupallinen pääsy virtuaaliseen kauppapaikkaan joko suoraan siirtoverkosta tai siirtoverkon ja jakeluverkon välisestä rajapisteestä.

Ei-päivittäin luettava käyttöpaikka tarkoittaa jakeluverkon käyttöpaikkaa, jossa markkinaosapuolten määränjako tehdään ei-päivittäin luettavan kulutuksen menettelyjen mukaisesti.

Ennustettu tasepoikkeama on järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ennuste koko järjestelmän tasepositiolle kaasutoimituspäivän lopussa perustuen kaikkien taseryhmien hyväksytyihin nominaatioihin syöttö- ja ottopisteissä, ennustettuun biokaasun verkkoon syöttöön ja ennustettuun kulutukseen ottovyöhykkeellä plus/miinus kaasumäärä, josta järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on käynyt kauppaa kaasupörssissä tai tehnyt päivänsisäisiä tilauksia tasehallintapalvelusopimuksilla tasapainottaakseen järjestelmää ko. kaasutoimituspäivänä.

Ensimmäinen korjaus on korjaus, joka tehdään toimituskuukautta seuraavana kolmantena kuukautena ja perustuu lopullisen taseselvityksen jälkeen korjattuihin mittaustietoihin.

Etäluentaominaisuus tarkoittaa mittauslaitteiston toiminnallisuutta, jossa mittauslaitteiston rekisteröimä tieto luetaan sen muistista viestintäverkon kautta.

Hamina LNG:n syöttöpiste on virtuaalinen syöttöpiste, jossa syötetään Haminassa sijaitsevassa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutettu maakaasu kaupallisesti Suomen kaasujärjestelmään. Tämä sisältää siirtoverkkoon ja jakeluverkkoihin liitetyt LNG:n syöttöpisteet siten, että LNG:n syöttöpisteistä on aina kaupallinen pääsy virtuaaliseen kauppapaikkaan joko suoraan siirtoverkosta tai siirtoverkon ja jakeluverkon välisestä rajapisteestä.

Hyväksytty nominaatio on nominaatio tai renominaatio, jonka järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on joko hyväksynyt sellaisenaan tai pienennettynä.

Inkoo LNG:n terminaalioperaattori on osapuoli, joka operoi Inkoo LNG:n terminaalin kaupallisia prosesseja.

Inkoo LNG:n syöttöpiste on virtuaalinen syöttöpiste, jossa syötetään Inkoossa sijaitsevassa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutettu maakaasu kaupallisesti Suomen kaasujärjestelmään.

Jakeluverkko on paikallinen tai alueellinen maakaasuputkisto, jonka kautta maakaasua kuljetetaan vähennetyllä paineella, mukaan lukien maakaasun paikalliseen jakeluun pääasiallisesti käytettävät korkeapaineputkistojen osat.

Jakeluverkonhaltija on elinkeinonharjoittaja, joka harjoittaa jakelutoimintaa ja on vastuussa jakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä toiminta-alueellaan, sen yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset kaasun jakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä.

Jakeluverkon loppukäyttäjä on jakeluverkkoon liittyneen käyttöpaikan asiakas, joka ostaa maakaasua omaan käyttöönsä. Jakeluverkon loppukäyttäjä voi olla kuluttaja tai muu kaasun loppukäyttäjä.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on Energiaviraston järjestelmävastaavaksi siirtoverkonhaltijaksi määräämä siirtoverkonhaltija.

Jäännöskulutuksen asiakassalkku tarkoittaa vähittäismyyjän, jolla on toimitusvelvollisuus jakeluverkonhaltijan toiminta-alueella, asiakassalkkua, joka koostuu kysymyksessä olevan jakeluverkon loppukäyttäjien ei-päivittäin luettavista käyttöpaikoista, joihin vähittäismyyjällä on voimassa oleva myyntisopimus, sekä jakeluverkon häviöistä.

Kaasudatahub on maakaasun vähittäismarkkinoiden keskeisten markkinaprosessien tiedonvaihtoon tarkoitettu, vähittäismyyjiä ja jakeluverkonhaltijoita palvelemaan perustettu tietojärjestelmä, jonka ylläpidosta vastaa järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija.

Kaasukuukausi on ajanjakso, joka alkaa kalenterikuukauden ensimmäisen kaasutoimituspäivän alussa ja päättyy seuraavan kalenterikuukauden ensimmäisen kaasutoimituspäivän alkamiseen.

Kaasunmittausjärjestelmä tarkoittaa kaasun mittauslaitteistoa, joka sisältää määramittauksen ja tarvittaessa laadun analysoinnin sekä mittaustietojen tallentamisen, kunnes mittaustiedot luetaan joko etäluennalla tai manuaalisesti.

Kaasupörssi on Tasehallinnan verkkosääntöjen 312/2014/EY 22(3) mukaisesti järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan etukäteen määrittelemä ja Energiaviraston vahvistama markkinapaikka, jossa toteutuneiden kauppojen hintoja järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija käyttää viitehintoina määritellessään tasepoikkeamamaksuja ja jossa järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi käydä kauppaa tasekaasusta tasapainottaakseen Suomen maakaasujärjestelmää. Kaasupörssi voi myös välittää kauppvoja kaasuenergiasta shipperien ja traderien välillä.

Kaasutoimituspäivä on ajanjakso alkaen klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai klo 4.00 UTC (kesäaikaan) ja päättyen seuraavana vuorokautena klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai klo 4.00 UTC (kesäaikaan).

Kapasiteetti on siirtokapasiteetti muodossa kWh/tunti syötettynä siirtoverkkoon tai otettuna siirtoverkosta ja joka voidaan varata järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta.

Kapasiteettijakso on mikä tahansa ajanjakso, jolle kapasiteettia tarjotaan.

Kapasiteettisopimus on järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ja shipperin välinen sopimus, jossa on sovittu shipperin oikeudesta käyttää siirtokapasiteettia. Kapasiteettisopimus syntyy, kun järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija hyväksyy shipperin kapasiteettivarauspyynnön. Kapasiteettisopimus muodostuu kapasiteettijaksolle yhdestä tai useammasta kapasiteettituotteesta.

Kapasiteettivarauspyyntö on shipperin asettama tilaus kapasiteetista.

Kaupankäynti-ilmoitus on shipperin ja traderin virtuaalisen kauppapaikan antama ilmoitus kaasumääristä (muodossa kWh/h), joka siirtyy luovutuksen tekevältä osapuolelta hankinnan tekeväälle osapuolelle kaasutoimituspäivänä D.

Kuluttajalla tarkoitetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettua kuluttajaa, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten.

Käyttöpaikka tarkoittaa maakaasujärjestelmän fyysistä pistettä, johon maakaasua toimitetaan loppukäyttäjälle.

Käyttöpaikkarekisteri on järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ylläpitämä rekisteri, jossa säilytetään tietoja jakeluverkkojen käyttöpaikoista, biokaasun syöttöpisteistä ja jakeluverkkoihin liitetyistä LNG:n syöttöpisteistä.

LNG:n syöttöpiste tarkoittaa fyysistä pistettä, jossa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutettua maakaasua syötetään siirtoverkkoon tai siirtoverkkoon liittyneeseen jakeluverkkoon.

Loppukäyttäjä on siirto- tai jakeluverkkoon liittynyt osapuoli, joka ostaa kaasua omaan käyttöönsä.

Markkinaosapuolia ovat shipperit, vähittäismyyjät, siirtoverkon loppukäyttäjät, traderit ja biokaasun verkkoonsyöttäjät.

Markkinaosapuolirekisteri on rekisteri, johon kaikkien shipperien, traderien, vähittäismyyjien, siirtoverkon loppukäyttäjien, biokaasun verkkoonsyöttäjien, jakeluverkonhaltijoiden, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten haltijoiden ja siirtoverkonhaltijoiden on rekisteröidyttävä. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on vastuussa markkinaosapuolirekisterin ylläpitämisestä ja kehittämisestä.

Määränjako on kaasumäärä, joka on jaettu shipperille hyväksytyyn nominaatioon, shipperille tai traderille hyväksytyyn kaupankäynti-ilmoitukseen tai shipperille käyttöpaikan tai biokaasun syöttöpisteen mittaustietoihin perustuen.

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteisto tarkoittaa vastaanottoasemaa, jota käytetään maakaasun nesteyttämiseen tai nesteytetyn maakaasun tuontiin, purkamiseen ja kaasuttamiseen, mukaan lukien lisäpalvelut ja tilapäinen varastointi, joita tarvitaan kaasuttamiseen ja kaasun toimittamiseen sen jälkeen siirtoverkkoon, ei kuitenkaan varastointiin käytettäviä vastaanottoaseman osia.

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltija tarkoittaa luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä, joka nesteyttää maakaasua tai tuo, purkaa ja kaasuttaa nesteytettyä maakaasua ja on vastuussa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston toiminnasta.

Nominaatio on shipperin järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle antama ilmoitus suunnittelemaansa maakaasumäärästä, jonka shipper aikoo syöttää tai ottaa maakaasujärjestelmästä tietyssä fyysisessä tai virtuaalisessa pisteessä.

Nykyinen vähittäismyyjä tarkoittaa vähittäismyyjää, joka toimittaa käyttöpaikkaan maakaasua ennen vähittäismyyjän vaihtamista.

Ottopiste on fyysinen piste, jossa maakaasun siirtäminen siirtoverkossa päättyy ja jossa järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija kapasiteettisopimuksen mukaisesti luovuttaa maakaasun shipperille.

Ottovyöhyke on virtuaalinen piste, johon shipperien on varattava järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta kapasiteettituotteita kaasun siirtämiseksi virtuaalisesta kauppapaikasta Suomen maakaasujärjestelmään liittyneille loppukäyttäjille.”

Portaali on järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan internet-pohjainen käyttöliittymä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan sähköisille palveluille, jotka edellyttävät käyttäjältä kirjautumista ja pääsyoikeussopimuksen solmimista järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kanssa.

Puitesopimukset tarkoittavat shipperin, traderin, siirtoverkon loppukäyttäjän, biokaasun verkkoonsyöttäjän ja vähittäismyyjän puitesopimuksia, jotka em. osapuolet solmivat järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kanssa ja jossa osapuolet sitoutuvat noudattamaan näitä koskevia markkinasääntöjä ja muita järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ko. markkinaosapuolta koskevia ehtoja.

Päivittäin luettava käyttöpaikka tarkoittaa etäluettavalla mittauslaitteistolla varustettua käyttöpaikkaa, jonka mittauslaitteisto luetaan päivittäin.

Rajapiste tarkoittaa maakaasuverkon fyysistä pistettä, jossa maakaasu siirtyy siirtoverkosta jakeluverkkoon tai jakeluverkosta toiseen jakeluverkkoon. Biokaasun virtuaalisen syöttöpisteen sekä Hamina LNG:n syöttöpisteen yhteydessä rajapisteellä tarkoitetaan myös siirtoverkon ja jakeluverkon välistä pistettä, jossa maakaasu siirtyy kaupallisesti jakeluverkosta siirtoverkkoon.

Renominaatio on ilmoitus, jolla shipper voi muuttaa aiemmin voimassa olleita hyväksytyjä nominaatioitaan koko kaasutoimituspäiväksi tai kaasutoimituspäivän jäljellä oleviksi tunneiksi.

Renominaatiokierros tarkoittaa siirtoverkonhaltijan suorittamaa menettelyä, jossa järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija käsittelee shipperin renominaatit ja lähettää shipperille menettelyn tuloksena hyväksytyt nominaatit.

Shipper on elinkeinonharjoittaja, joka on rekisteröitynyt markkinaosapuolirekisteriin ja jolle verkonhaltija siirtää kaasumääriä siirto- ja jakeluverkoissa. Shipper vastaa valtioneuvoston asetuksen 1008/2019 määritelmää tukkumarkkinaosapuolesta, joka hankkii tai toimittaa maakaasua tukkumarkkinoilla ja varaa siirtoverkon siirtokapasiteettia.

Siirtoverkon loppukäyttäjä on elinkeinonharjoittaja, joka kuluttaa ja toimittaa maakaasua siirtoverkkoon liitetyissä käyttöpaikoissa.

Suomen maakaasujärjestelmän muodostavat maakaasun siirtoverkko ja siihen liitetyt jakeluverkot. Maakaasujärjestelmään kuuluvat myös kaikki näihin verkkoihin liitetyt nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistot, uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun tuotantolaitokset ja kaasuvaramat sekä kaasun käyttöpaikat.

Syöttöpiste on fyysinen piste, jossa shipper syöttää maakaasua siirtoverkkoon vierekkäisestä maakaasujärjestelmästä tai biokaasua siirto- tai jakeluverkkoon ja josta siirto Suomen maakaasujärjestelmässä alkaa.

Tasevastaavalla tarkoitetaan taseryhmää ylläpitävää tukkumarkkinaosapuolta, jonka tasehallintasalkun epätasapainon järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tasapainottaa.

Taseryhmä tarkoittaa maakaasujärjestelmän fyysisiä syöttö- ja ottopisteitä, jotka on yhdistetty samaan tasehallintasalkkuun syöttöjen ja ottojen yhteen laskemista ja maakaasukaupankäynnin selvittämistä varten.

Tasevastaava shipper tai trader on taseryhmää hallinnoiva shipper tai trader, joka vastaa taseryhmän taseesta suhteessa järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan ja siten yksin ko. taseryhmästä kaikista tasevastuuseen kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista.

Terminaalin käyttäjä on osapuoli, joka on varannut kapasiteettia Inkoo LNG:n terminaalista tai Hamina LNG:n terminaalista.

Toinen korjaus on korjaus, joka tehdään joka huhtikuussa edeltävän kalenterivuoden kaikille 12 toimituskuukaudelle ja joka perustuu ensimmäisen korjauksen jälkeen toimitettuihin viimeisimpiin korjattuihin mittaustietoihin.

Toimitussuhde tarkoittaa maakaasun toimitusta, jossa siirtokapasiteettia varaava tukkumarkkinaosapuoli toimittaa asiakkaalleen kaiken tämän tarvitseman maakaasun, maakaasun toimitusta, jossa siirtokapasiteettia varaava tukkumarkkinaosapuoli tasapainottaa asiakkaansa maakaasun hankinnan ja käytön erotuksen toimittamalla puuttuvan maakaasumäärän tai vastaanottamalla ylijäämän kunkin taseselvitysjakson aikana, sekä uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun tai maakaasumarkkinalain (587/2017 muutoksineen) 2 §:n 2 momentissa tarkoitettun muun kaasun toimitusta maakaasujärjestelmään siirtokapasiteettia varaavalle tukkumarkkinaosapuolelle.

Toimitusvelvollinen vähittäismyyjä on maakaasumarkkinalain (587/2017 muutoksineen) 44 pykälässä tarkoitettu vähittäismyyjä. Jos jakeluverkonhaltijan toiminta-alueella ei ole vähittäismyyjää, jolla on huomattava markkinavoima, toimitusvelvollisuus on sillä vähittäismyyjällä, jonka toimitettun maakaasun määrällä mitattu markkinaosuus toimitusvelvollisuuden piirissä olevien loppukäyttäjien hankkimasta maakaasusta on kyseisellä toiminta-alueella suurin.

Trader vastaa valtioneuvoston asetuksen 1008/2019 määritelmää tukkumarkkinaosapuolesta, joka hankkii tai toimittaa maakaasua tukkumarkkinoilla, mutta ei solmi kapasiteettisopimuksia siirtoverkonhaltijan kanssa eikä käy jälkimarkkinakauppaa siirtokapasiteetista.

Tukkumarkkinaosapuolella tarkoitetaan markkinaosapuolta, joka hankkii tai toimittaa maakaasua tukkumarkkinoilla ja varaa siirtoverkon siirtokapasiteettia, sekä markkinaosapuolta, joka hankkii tai toimittaa maakaasua tukkumarkkinoilla, mutta ei solmi kapasiteettisopimuksia siirtoverkonhaltijan kanssa eikä käy jälkimarkkinakauppaa siirtokapasiteetista.

Täsmäytys on menettely, jossa kaasumääriä verrataan toisiinsa ja yhdenmukaisestetaan shippereille jaettavat määrät molemmin puolin tiettyä yhteenliitântäpistessä, jonka tuloksena kaasumäärät hyväksytään shippereille.

Uusi vähittäismyyjä tarkoittaa vähittäismyyjää, joka on tehnyt ilmoituksen maakaasun toimituksen alkamisesta käyttöpaikkaan ja jolle käyttöpaikan uusi maakaasun toimitus on siirtynyt tai siirtymässä.

Validoidut mittaustiedot ovat kulutustietoja, joiden oikeellisuus on varmistettu verkonhaltijan toimesta määränjakoa varten.

Vähittäismyyjä on elinkeinonharjoittaja, joka toimittaa kaasua jakeluverkonhaltijan jakeluverkon kautta välittömästi loppukäyttäjille.

OSA I. Tukumarkkina

3 Toimitussuhteen ilmoittaminen ja päättäminen

3.1 Uudet toimitussuhteet

Shipperin uuden toimitusosapuolen on ilmoitettava tiedot uudesta toimitussuhteesta järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalissa. Shipperin on annettava hyväksymisilmoitus toimitussuhteelle portaalissa. Ilmoitukset on tehtävä vähintään kolme kaasutoimituspäivää ennen ensimmäistä kaasutoimituspäivää, jolloin toimitussuhteen on oltava voimassa.

3.2 Toimitussuhteen päätyminen

Shipperin tai tähän toimitussuhteessa olevan osapuolen on annettava ilmoitus olemassa olevan toimitussuhteen päättymisestä viimeistään kolme kaasutoimituspäivää ennen ensimmäistä kaasutoimituspäivää, jona toimitussuhde ei ole enää voimassa. Ilmoitus tehdään järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalissa.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on rekisteröitävä toimitussuhteen päätyminen viimeistään klo 16.00 UTC (talviaikaan) tai klo 15.00 UTC (kesäaikaan) sitä kaasutoimituspäivää edeltävänä kaasutoimituspäivänä, jona toimitussuhde päättyy.

4 Nominointi ja kaupankäynti-ilmoitukset

Shipperin on nominoitava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle kaasutoimituspäivänä toimitettavat kaasumäärät Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitäntäpisteessä, Hamina LNG:n syöttöpisteessä ja Inkoo LNG:n syöttöpisteessä. Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitäntäpisteessä ja Hamina LNG:n syöttöpisteessä shipper voi tehdä nominaatioita ja renominaatioita.

Inkoo LNG:n syöttöpisteessä terminaalien käyttäjä tekee yksipuolisia nominaatioita shipperin puolesta. Tätä varten shipperin on annettava terminaalien käyttäjälle valtuutus tehdä yksipuolisia nominaatioita tämän puolesta terminaaliesäntöjen mukaisesti. Shipperin allekirjoittama valtuutus on toimitettava terminaalien käyttäjän toimesta Inkoo LNG-terminaalien operaattorille vähintään kaksi arkipäivää ennen kuin valtuutus on voimassa. Renominaatioiden tekeminen Inkoo LNG:n syöttöpisteessä ei ole mahdollista.

Hamina LNG:n syöttöpisteessä shipper tekee yksipuolisia nominaatioita terminaalien käyttäjän puolesta. Ennen kuin toimitus terminaalien käyttäjältä shipperille voi alkaa, järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oltava tieto valtuutuksesta vähintään kaksi arkipäivää ennen kuin valtuutus on voimassa. Valtuutuksessa terminaalien käyttäjä antaa shipperille valtuutuksen nominoida terminaalien käyttäjän puolesta.

Jos shipperillä on useita vastapuolia, shipperin on tehtävä nominaatiot yksikössä kWh/h jokaista shipperin vastapuolta kohden. Viimeisin järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ennen määräajan päättymistä shipperiltä vastaanottama nominaatio tai renominaatio katsotaan shipperin voimassa olevaksi nominaatioksi tai renominaatioksi. Shipperin nominaatioiden on oltava samansuuruiset kullekin kaasupäivän tunnille ja renominaatioiden on oltava samansuuruiset kullekin kaasupäivän jäljellä olevalle tunnille.

Shipperin nominaatiot tai renominaatiot eivät saa ylittää shipperin yhteenlaskettua kapasiteettia (nk. yli-ilmoittaminen) Imatran syöttöpisteessä ja Hamina LNG:n syöttöpisteessä. Jos nominaatio tai renominaatio ylittää shipperin

yhteenlasketun kapasiteetin Imatran syöttöpisteessä tai Hamina LNG:n syöttöpisteessä, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija hylkää nominaation tai renominaation.

Järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus pienentää shipperin nominaatioita ja renominaatioita, hyväksytyjä nominaatioita ja renominaatioita, jos siirtoverkon kapasiteettia on rajoitettu suunnitellun tai suunnitteleamattoman vikaantumisen, huollon, kunnossapidon tai poikkeustilanteen johdosta tai nominoitu määrä ylittää shipperin varaaman kapasiteetin. Jos järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija pienentää shipperin nominaatioita ja renominaatioita, hyväksytyjä nominaatioita ja renominaatioita, kaikkia kyseessä olevia shipperin nominaatioita, hyväksytyjä nominaatioita ja renominaatioita on pienennettävä pro rata -periaatteella eli suhteessa nominoituihin määriin.

4.1 Nominointi ennen kaasutoimituspäivää

Shippereiden on lähetettävä nominaatiot järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle aikaisintaan kaasutoimituspäivänä D-400 ja viimeistään kaasutoimituspäivänä D-1 klo 13.00 UTC (talviaikaan) tai klo 12.00 UTC (kesäaikaan) mennessä. Lähetettyä nominaatiota voi korjata em. määräajan päättymiseen saakka. Vaikka shipper ei lähettäisi nominaatioita em. määräaikaan mennessä, shipperillä on mahdollisuus Inkoo LNG:n syöttöpistettä lukuun ottamatta tehdä renominaatioita em. määräajan jälkeen, kuten kohdassa 4.2 on esitetty. Jos nominointia tai renominointia ei tehdä Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitäntäpisteessä tai Hamina LNG:n syöttöpisteessä, shipperillä ei ole oikeutta saada kaasua siirretyksi.

Shipperin on lähetettävä järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle:

- (i) Nominaatiot syöttöpisteistä (Imatra, Balticconnector ja Hamina LNG:n syöttöpiste)

Shipperin on ilmoitettava kaasumäärät muodossa kWh/tunti, jotka shipper aikoo syöttää Suomen maakaasujärjestelmään syöttöpisteestä kaikkina kaasutoimituspäivän tunteina sisältäen tiedot shipperin vastapuolen osapuolitunnuksesta.

- (ii) Nominaatiot Inkoo LNG:n syöttöpisteestä

Shipperin valtuuttama Inkoo LNG:n terminaalin käyttäjä antaa shipperin puolesta yksipuoleiset nominaatiot.

- (iii) Nominaatiot biokaasun virtuaaliselle syöttöpisteelle

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi vaatia shipperiltä nominaatioita biokaasun virtuaaliselle syöttöpisteelle tai yksittäisille biokaasun syöttöpisteille. Jos nominaatioita biokaasun virtuaaliselle syöttöpisteelle tai yksittäisille biokaasun syöttöpisteille vaaditaan Suomen maakaasujärjestelmän toimitusvarmuuden ylläpitämiseksi, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tiedottaa shippereille hyvissä ajoin etukäteen, mistä alkaen nominointivelvollisuus on voimassa ja mitä pisteitä nominointivelvollisuus koskee. Jos nominaatioita vaaditaan, ne annetaan muodossa kWh/tunti jokaiselle kaasutoimituspäivän tunnille.

- (iv) Nominaatiot ottovyöhykkeellä

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi vaatia shipperiltä nominaatioita ottovyöhykkeelle tai yksittäisille ottovyöhykkeen ottopisteille. Jos nominaatioita yksittäisille ottovyöhykkeen ottopisteille vaaditaan Suomen maakaasujärjestelmän toimitusvarmuuden ylläpitämiseksi, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tiedottaa shippereille hyvissä ajoin etukäteen, mistä alkaen nominointivelvollisuus on voimassa ja mitä pisteitä

nominoitivelvollisuus koskee. Jos nominaatioita vaaditaan, ne annetaan muodossa kWh/tunti jokaiselle kaasutoimituspäivän tunnille.

(v) Nominaatiot ottopisteille (Balticconnector)

Shipperin on ilmoitettava kaasumäärät muodossa kWh/tunti, jotka shipper luovuttaa ottopisteessä kunakin kaasutoimituspäivän tuntina sekä shipperin vastapuolen osapuolitunnus. Jos shipperillä on ottopisteessä useita vastapuolia, shipper ilmoittaa kaasumäärät, jotka luovutetaan kullekin vastapuolelle kaasutoimituspäivän tunteina.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa shipperille kaasutoimituspäivänä D-1 klo 15.00 UTC (talviaikaan) ja klo 14.00 UTC (kesäaikaan) mennessä:

- a) onko kaasutoimituspäivää D koskevat nominaatiot hyväksytty;
- b) onko yhtä tai useampaa nominaatioista pienennetty tai hylätty; tai
- c) Inkoo LNG:n syöttöpisteen tapauksessa onko yhtä tai useampaa nominaatioista täsmäytyksen myötä asetettu vastaamaan nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijan shipperin vastapuolelle määrittämiä vaatimuksia.

Nominaatiot, jotka on hyväksytty sellaisenaan, pienennettynä tai Inkoo LNG:n syöttöpisteen tapauksessa täsmäytettynä, ovat hyväksyttyjä nominaatioita.

4.2 Renominointi koko kaasutoimituspäiväksi tai kaasutoimituspäivän jäljellä oleviksi tunneiksi

Shipperin nominaatioita, jotka on tehty kaasutoimituspäivänä D-1 klo 13.00 UTC (talviaikaan) ja klo 12.00 UTC (kesäaikaan) mennessä (ks. kohta 4.1 a) edellä), voidaan muuttaa renominaatioilla koko kaasutoimituspäiväksi alkaen kaasutoimituspäivänä D-1 klo 15.00 UTC (talviaikaan) ja klo 14.00 UTC (kesäaikaan) ja kaasutoimituspäivänä D-1 klo 3.00 UTC (talviaikaan) ja klo 2.00 UTC (kesäaikaan) saakka. Tästä määräajasta eteenpäin tehdyt renominaatiot tehdään kaasutoimituspäivän jäljellä oleviksi tunneiksi. Viimeinen mahdollinen renominaatio kaasutoimituspäivän jäljellä oleviksi tunneiksi voidaan antaa kaasutoimituspäivänä D klo 2.00 UTC (talviaikaan) ja klo 1.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

Uusi renominaatiokierros käynnistyy tasatunnein. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava renominaation hyväksymisestä, hylkäämisestä tai pienentämisestä renominaation vastaanottamista seuraavaan kolmanteen tasatuntiin mennessä. Ilmoituksessa annetaan seuraavat tiedot:

- (i) onko renominaatiot hyväksytty ja
- (ii) onko yhtä tai useampaa renominaatiota pienennetty tai hylätty.

Renominaatiot, jotka on hyväksytty edellä esitetyllä menettelyllä, muodostavat kaasutoimituspäivän hyväksytyt nominaatiot koko kaasutoimituspäiväksi tai sen jäljellä oleviksi tunneiksi. Hyväksytyt nominaatiot astuvat voimaan renominaation vastaanottamista seuraavana kolmantena tasatuntina. Esim. kaasutoimituspäivänä klo 22.50 UTC (talviaikaan) vastaanotettu renominaatio astuu siten voimaan klo 1.00 UTC (talviaikaan) ja klo 23.10 UTC (talviaikaan) vastaanotettu klo 2.00 UTC (talviaikaan).

4.3 Kaupankäynti-ilmoitukset

Jos shipper tai trader haluaa tehdä kaupankäynti-ilmoituksia järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalin kautta, shipperin tai traderin on valtuutettava yksi tai useampi yhteysosapuoli järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaaliin kaupankäynti-ilmoitusten lähettämiseen.

Kaupankäynti-ilmoitusten lähettäminen sähköistä sanomaviesteillä edellyttää, että shipper tai trader täyttää järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan asettamat tiedonvaihtoa koskevat vaatimukset.

4.3.1 Ehdot kaasun omistajanvaihdoksille

Ennen kaupankäynti-ilmoituksen lähettämistä osapuolella täytyy olla:

- i. solmittuna shipperin tai traderin puitesopimus järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kanssa ja
- ii. hallussaan kaupan vastapuolen osapuolitunnus.

Jos edeltäviä ehtoja ei täytetä, kaupankäynti-ilmoitus hylätään. Tämän lisäksi järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi hylätä kaupankäynti-ilmoituksen, jos se sisältää puutteellisia tai virheellisiä tietoja, ilmoitus on saapunut ko. ilmoitukseen sovellettavan viimeistään-määräajan jälkeen tai ilmoituksen lähettäjällä ei ole oikeutta lähettää kaupankäynti-ilmoituksia.

4.3.2 Kaupankäynti-ilmoitusten lähettäminen

- a) Kaupankäynti-ilmoituksia voi lähettää virtuaaliseen kauppapaikkaan aikaisintaan kaasutoimituspäivänä D-400 ja viimeistään kaasutoimituspäivänä D klo 3.30 UTC (talviaikaan) ja klo 2.30 UTC (kesäaikaan) mennessä. Riippumatta siitä käyttäkö shipper tai trader portaalia vai sähköisiä sanomaviestejä kaupankäynti-ilmoitusten lähettämiseen, kaupankäynti-ilmoituksessa on annettava seuraavat tiedot:

- i. Luovutuksen tekevän osapuolen kaupankäynti-ilmoitukset

Kaasumäärät yksikössä kWh/h, jotka luovutuksen tekevä osapuoli aikoo luovuttaa kaasutoimituspäivänä virtuaalisen kauppapaikan kautta sekä hankinnan tekevän osapuolen osapuolitunnus. Jos hankinnan tekeviä osapuolia on useita, luovutuksen tekevän osapuolen on ilmoitettava luovutettavat kaasumäärät yksikössä kWh/h jokaista hankinnan tekevää osapuolta kohden.

- ii. Hankinnan tekevän osapuolen kaupankäynti-ilmoitukset

Kaasumäärät yksikössä kWh/h, jotka hankinnan tekevä osapuoli aikoo hankkia kaasutoimituspäivänä virtuaalisen kauppapaikan kautta sekä luovutuksen tekevän osapuolen osapuolitunnus. Jos luovutuksen tekeviä osapuolia on useita, hankinnan tekevän osapuolen on ilmoitettava kaasumäärät muodossa kWh/h jokaista luovutuksen tekevää osapuolta kohden.

- b) Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija käsittelee ja vahvistaa saapuneet uudet kaupankäynti-ilmoitukset puolen tunnin vasteajalla kaasutoimituspäivää edeltävänä päivänä klo 13 UTC (talviaikaan) tai klo 12 UTC (kesäaikaan) alkaen. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vahvistaa sekä luovutuksen että hankinnan tekevälle osapuolelle seuraavat tiedot:

- i. onko lähetetyt kaupankäynti-ilmoitukset kaasutoimituspäivää D varten hyväksytyt;

- ii. onko yhtä tai useampaa kaupankäynti-ilmoituksista pienennetty tai hylätty tai
 - iii. onko yhtä tai useampaa kaupankäynti-ilmoituksista pienennetty tai hylätty järjestelmävastaavan suorittaman täsmäytyksen tuloksena.
- c) Kaupankäynti-ilmoitukset, jotka on hyväksytty tai pienennetty ovat hyväksytyjä kaupankäynti-ilmoituksia. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tiedottaa kaupan vastapuolia näiden antamista kaupankäynti-ilmoituksista ja hyväksytyistä kaupankäynti-ilmoituksista tarvittavassa laajuudessa.
- d) Jos osapuoli tai kaasupörssin kauppohen selvittäjä ei ole lähettänyt kaupankäynti-ilmoituksia järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle virtuaaliseen kauppapaikkaan, kaupankäynti-ilmoituksia ei rekisteröidä.

Osapuoli voi tehdä yhden kaupankäynti-ilmoituksen jokaista vastapuolta kohden virtuaalisessa kauppapaikassa. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan vastaanottamaa tai hyväksymää kaupankäynti-ilmoitusta voi muuttaa lähettämällä uuden kaupankäynti-ilmoituksen, joka korvaa aiemmin lähetetyn.

4.3.3 Kaupankäynti-ilmoitukset kaasupörssissä solmituista kaupoista

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi hylätä kaasupörssissä solmitun kaupan kaupankäynti-ilmoituksen, mikäli shipperillä tai traderilla ei ole:

- i. solmittuna shipperin tai traderin puitesopimus järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kanssa tai
- ii. riittävä luottokelpoisuus järjestelmävastaavaa siirtoverkonhaltijaa kohtaan.

Virtuaalisen kauppapaikan vastaanottama kaupankäynti-ilmoitus kaupan selvittäjältä on voimassa, vaikka shipper tai trader on ilmoittanut erilaisia määriä itse tai ei ole ilmoittanut mitään virtuaaliseen kauppapaikkaan kaasupörssissä solmituista kaupoista.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija toimittaa shippereille ja tradereille kauppohen selvittäjältä vastaanottamansa hyväksytyt kaupankäynti-ilmoitukset tiedoksi päivää ennen ja kaasutoimituspäivän sisäisesti.

4.3.4 Täsmäytysmenettely virtuaalisessa kauppapaikassa

Jos shipperin tai traderin viimeisin kaupankäynti-ilmoitus ei vastaa shipperin vastapuolten viimeisimpiä kaupankäynti-ilmoituksia virtuaalisessa kauppapaikassa, hyväksytyjä ilmoituksia pienennetään pienempään ilmoitetuista arvoista. Poikkeuksena tästä kuitenkin on, että kaasupörssin kauppohen selvittäjän kaupankäynti-ilmoituksia pidetään aina oikeina, kuten on esitetty kohdassa 4.3.3.

4.4 Nominaatioihin ja kaupankäynti-ilmoituksiin sovellettava tiedonvaihto

Shipperin ja traderin on noudatettava järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kulloinkin voimassa olevia tiedonvaihtostandardeja. Shipper tai trader voi vaihtaa tietoja seuraavilla menetelmillä:

- a) kaupankäynti-ilmoitukset ja nominaatio sähköisillä sanomaviesteillä XML-formaatissa Edig@s-standardin mukaisesti tai muun järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hyväksymän tiedonvaihtostandardin mukaisesti ja/tai
- b) kaupankäynti-ilmoitukset ja nominaatiot manuaalisesti järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalin kautta.

5 Määränjako

Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitäntäpisteessä, Hamina LNG:n syöttöpisteessä ja Inkoo LNG:n syöttöpisteessä katsotaan määränjaossa shipperille toimitetuiksi shipperin hyväksyttyjä nominaatioita vastaavat kaasumäärät. Shipperin nominaatiot Inkoo LNG:n syöttöpisteessä eivät saa ylittää shipperin Inkoo LNG:n syöttöpistettä koskevien kapasiteettisopimusten yhteenlaskettua määrää. Mikäli shipperin hyväksytty nominaatio kuitenkin ylittää shipperin yhteenlasketun kapasiteetin Inkoo LNG:n syöttöpisteessä, shipper on velvollinen maksamaan ylittävistä osasta järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston mukaisen kapasiteetin ylitysmaksun. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija katsoo määränjaossa shipperille toimitetuksi shipperille biokaasusalkuissa kuuluvista biokaasun syöttöpisteistä mitatun maakaasumäärän. Shipperin toimitusmäärä biokaasun syöttöpisteistä ei saa ylittää shipperin biokaasun virtuaalista syöttöpistettä koskevien kapasiteettisopimusten yhteenlaskettua määrää.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija katsoo määränjaossa shipperille toimitetuksi jakeluverkoissa ja siirtoverkossa ko. shipperille toimitussuhteiden perusteella kuuluvien käyttöpaikkojen mitatun kaasumäärän. Määrä ei kuitenkaan saa ylittää shipperin ottovyyhykkeen kapasiteettisopimuksien yhteenlaskettua määrää.

Mikäli toimitusmäärä biokaasun syöttöpisteistä kuitenkin ylittää biokaasun virtuaalista syöttöpistettä koskevien kapasiteettisopimusten yhteenlasketun määrän, tai toimitusmäärä ottovyyhykkeelle kuitenkin ylittää ottovyyhykettä koskevien kapasiteettisopimusten yhteenlasketun määrän, shipper on velvollinen maksamaan ylittävistä osasta järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston mukaisen kapasiteetin ylitysmaksun. Hyväksytyt kaupankäynti-ilmoitukset toimivat shipperin tai traderin määränjakona kaasunenergian omistajanvaihdoksista ko. kaasutoimituspäivänä. Tähän sisältyvät osapuolen kahdenväliset sekä kaasupörssissä solmitut kaupat ko. kaasutoimituspäivänä.

6 Tiedonantovelvoitteet ja taseselvitystietojen raportointi

6.1.1 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tiedonantovelvollisuudet tasevastaavaa kohtaan ennen kaasutoimituspäivää

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on toimitettava kullekin tasevastaavalle ennuste tämän taseryhmän jäsenten ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kaasutoimituspäivän yhteenlasketusta odotetusta kulutuksesta muodossa kWh/d kaasutoimituspäivää edeltävänä kaasutoimituspäivänä D-1 klo 12.00 UTC (talviaikaan) tai 11.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

6.1.2 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tiedonantovelvollisuudet tasevastaavia kohtaan kaasutoimituspäivän aikana

Kaasutoimituspäivän alkuun klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai klo 4.00 UTC (kesäaikaan) mennessä järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija julkaisee portaalissaan maakaasujärjestelmän vihreän vyyhykkeen ko. kaasutoimituspäiväksi. Vihreä vyyhyke kuvaa sitä aluetta, jolla järjestelmän kaasutoimituspäivän ennustettu tasepoikkeama saa kaasutoimituspäivän sisällä vaihdella ennen kuin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi suorittaa kaasutoimituspäivän sisäisiä tasehallintatoimenpiteitä ostamalla tai myymällä kaasua kaasupörssissä tai tekemällä päivänsisäisiä tilauksia tasehallintapalvelusopimuksilla.

Kaasutoimituspäivänä klo 5.45 UTC (talviaikaan) tai klo 4.45 UTC (kesäaikaan) alkaen järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija julkaisee portaalissaan maakaasujärjestelmän ennustetun tasepoikkeaman kaasutoimituspäivälle sekä päivittää tätä ennustetta tunneittain klo 1.45 UTC (talviaikaan) tai klo 0.45 UTC (kesäaikaan) saakka.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tarjoaa kullekin tasevastaavalle tiedot tämän taseryhmän jäsenkohtaisista kaasutoimituspäiväkohtaisista biokaasun verkkoon syötöistä siirtoverkossa ja kaasutoimituspäiväkohtaisista kulutuksista taseryhmään kuuluvien siirtoverkon loppukäyttäjien käyttöpaikoilla netotettuna. Tiedot toteutuneista siirtomääristä toimitetaan seuraavaan tasatuntiin mennessä kunkin toimitustunnin päättymisen jälkeen. Kaasutoimituspäivän ensimmäisen tunnin kulutustiedot ovat siten saatavilla klo 7.00 UTC (talviaikaan) tai 6.00 UTC (kesäaikaan) mennessä ja viimeisen klo 7.00 UTC (talviaikaan) tai 6.00 UTC (kesäaikaan) kaasutoimituspäivänä D+1. Jokainen päivitys kattaa kaasumäärät kaasutoimituspäivän D alusta alkaen.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija lähettää ennusteet tasevastaaville näiden taseryhmään kuuluvien jäsenten ei-päivittäin luettavia käyttöpaikkoja koskevasta kaasutoimituspäivän ennusteesta kaasutoimituspäivänä D klo 13.00 UTC (talviaikaan) tai klo 12.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

6.1.3 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tasehallintatoimenpiteet kaasutoimituspäivän aikana

Jos maakaasujärjestelmän kaasutoimituspäivän ennustettu tasepoikkeama on keltaisella vyöhykkeellä, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi käydä kauppaa kaasupörssissä tai tehdä päivänsisäisiä tilauksia tasehallintapalvelusopimuksilla. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi käydä kauppaa päivänsisäisillä tuotteilla tai tehdä päivänsisäisiä tilauksia tasehallintapalvelusopimuksilla osittain tai kokonaan siitä kaasumäärästä, joka vastaa erotusta järjestelmän viimeisimmän kaasutoimituspäivän ennustetun tasepoikkeaman ja sen kaasumäärän välillä, johon vihreän ja keltaisen vyöhykkeen raja on määritelty. Erotus pyöristetään pienimpään mahdolliseen kaasupörssin mahdollistamaan kaupankäyntiysikköön. Niin pitkään kuin järjestelmän ennustettu tasepoikkeama on keltaisella vyöhykkeellä, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi käydä kauppaa kaasupörssissä tai tehdä päivänsisäisiä tilauksia tasehallintapalvelusopimuksilla joka tunti alkaen klo 9.00 UTC (talviaikaan) tai klo 8.00 UTC (kesäaikaan) kaasutoimituspäivän viimeisen toimitustunnin alkamiseen saakka.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija julkaisee portaalissaan tiedot järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kaasupörssissä solmimien kauppojen korkeimmasta ostohinnasta ja alhaisimmasta myyntihinnasta.

6.2 Alustava taseselvitys kaasutoimituspäivänä D+1...M+5D

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa jokaisen kaasutoimituspäivän D+1 klo 12.00 UTC (talviaikaan) ja klo 11.00 UTC (kesäaikaan) mennessä kullekin tasevastaavalle ensimmäisen alustavan taseselvityksen tulokset edeltävältä kaasutoimituspäivältä D siirtoverkon validoituihin mittaustietoihin ja shipperien laskennallisiin toimitusosuuksiin jakeluverkoissa perustuen.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltija julkaisee jokaisen kaasutoimituspäivän D+1 klo 12.00 UTC (talviaikaan) ja klo 11.00 UTC (kesäaikaan) mennessä järjestelmän tasepoikkeaman edeltävältä kaasutoimituspäivältä D validoituihin mittaustietoihin perustuen.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija päivittää kaasukuukauden kaasutoimituspäivien alustavan taseselvityksen tuloksia päivittäin siihen saakka, kunnes lopullisen taseselvityksen tulokset ovat saatavilla. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa kaasutoimituspäivästä D+2 alkaen klo 15.00 UTC (talviaikaan) ja klo 14.00 UTC (kesäaikaan)

mennessä kullekin tasevastaavalle alustavan taseselvityksen tulokset kaasutoimituspäivältä D validoituihin mittaustietoihin perustuen.

6.3 Lopullinen taseselvitys M+6D

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa jokaisen kaasukuukauden M+1 kuudentena kaasutoimituspäivänä klo 8.00 UTC (talviaikaan) ja klo 7.00 UTC (kesäaikaan) mennessä kullekin tasevastaavalle lopullisen taseselvityksen tulokset edeltävän kaasukuukauden M kaikilta kaasutoimituspäiviltä D validoituihin mittaustietoihin perustuen.

6.4 Ensimmäinen ja toinen korjaus

Tasevirheitä korjataan jokaisen toimituskuukauden osalta kaksi kertaa. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija suorittaa ensimmäisen korjauskierroksen kolmantena kaasukuukautena toimituskuukauden jälkeen (esim. joulukuun ensimmäinen korjauslaskenta suoritetaan maaliskuussa) ja toinen toimituskuukautta seuraavan kalenterivuoden huhtikuussa kaikille edeltävän kalenterivuoden 12 toimituskuukaudelle. Tämän jälkeen tasevirheitä ei markkinaosapuolten välillä enää korjata muutoin kuin poikkeussyistä tai osapuolten kahdenvälisellä sopimuksella.

OSA II. Vähittäismarkkina

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ylläpitää maakaasun vähittäismarkkinan keskitetyn tiedonvaihdon järjestelmää, johon viitataan alla termillä kaasudatahub. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaanottaa ja välittää mittaustietoja, käyttöpaikkatietoja sekä muita taseselvitykseen liittyviä tietoja kaasudatahubin kautta.

7 Ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kulutusennusteet

Jakeluverkonhaltijan on toimitettava kaasudatahubiin ennuste jakeluverkkoalueen ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kaasutoimituspäivän yhteenlasketusta odotetusta kulutuksesta muodossa kWh/d kaasutoimituspäivää edeltävänä päivänä D-1 klo 11.00 UTC (talviaikaan) tai 10.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija välittää edellä esitetyn ennusteen tiedoksi jakeluverkon toimitusvelvollisen vähittäismyyjän shipperille portaallissa kaasutoimituspäivää edeltävänä päivänä D-1 klo 12.00 UTC (talviaikaan) tai 11.00 UTC (kesäaikaan mennessä).

8 Mittaustietojen ilmoittaminen

8.1 Päivittäin luettavien mittaustietojen ilmoittaminen

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava siirtoverkon ja jakeluverkonhaltijan jakeluverkkojen välisten rajapisteiden mittaustiedot (tuntikohtainen kaasumäärä ja tuntikohtainen lämpöarvo) kaasudatahubissa jakeluverkonhaltijalle alla esitetyn aikataulun mukaisesti:

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan vastuulle kuuluvat tiedot	Määräaika
Siirtoverkon ja jakeluverkkojen välisten rajapisteiden alustavat mittaustiedot kaasutoimituspäivältä D	D+1 klo 8.00 UTC (talviaikaan) tai klo 7.00 UTC (kesäaikaan)
Siirtoverkon ja jakeluverkkojen välisten rajapisteiden mittaustiedot kaasukuukauden M kaikilta kaasutoimituspäiviltä D	M+4 klo 13.00 UTC (talviaikaan) ja klo 12.00 UTC (kesäaikaan) mennessä
Siirtoverkon ja jakeluverkkojen välisten rajapisteiden korjatut mittaustiedot kaasukuukauden M kaikilta kaasutoimituspäiviltä D	Viimeistään viisi vuorokautta ennen kaasukuukautta M seuraavan kolmannen kaasukuukauden alkua
Siirtoverkon ja jakeluverkkojen välisten rajapisteiden korjatut mittaustiedot kalenterivuoden kaikilta kaasutoimituspäiviltä D	Viimeistään viisi vuorokautta ennen seuraavan kalenterivuoden huhtikuun alkua

D tarkoittaa kohteena olevaa kaasutoimituspäivää.

M tarkoittaa kohteena olevan kaasukuukauden kaikkia kaasutoimituspäiviä D.

Jakeluverkonhaltijan on toimitettava kaasudatahubiin seuraavat mittaustiedot:

- päivittäin luettavien käyttöpaikkojen tuntikohtaiset kaasumäärät, jos saatavilla tuntikohtaisina, tai kaasutoimituspäiväkohtaiset kaasumäärät,

- päivittäin luettavien käyttöpaikkojen lämpöarvot kaasutoimituspäiväkohtaisesti mittausalueittain,
- tunti-kohtaiset kaasumäärät ja tunti-kohtaiset lämpöarvot jokaisesta jakeluverkkoon liitetystä biokaasun syöttöpisteestä ja LNG:n syöttöpisteestä ja
- kahden jakeluverkon välisen rajapsteen tunti- tai kaasutoimituspäiväkohtaiset kaasumäärät ja lämpöarvot (mitatut lämpöarvot tai lämpöarvon mittausalue), jos jakeluverkossa on rajapiste toisen jakeluverkon kanssa. Mittaustiedot on ilmoitettava tunti-kohtaisina, jos ne ovat tunti-kohtaisina saatavilla. Velvollisuus ilmoittaa rajapsteen mittaustiedot on sillä jakeluverkonhaltijalla, joka huolehtii rajapsteen mittausten järjestämisestä.

Jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava edellä esitetyt mittaustiedot kaasudatahubissa alla esitetyn aikataulun mukaisesti:

Jakeluverkonhaltijan vastuulle kuuluvat tiedot	Määräaika
Ensimmäiset alustavat kaasutoimituspäiväkohtaiset mittaustiedot kaasutoimituspäivältä D	D+2 klo 14.00 UTC (talviaikaan) tai 13.00 UTC (kesäaikaan) mennessä
Päivitetyt alustavat kaasutoimituspäiväkohtaiset mittaustiedot kaasutoimituspäivältä D	M+4 loppuun mennessä
Lopulliset kaasutoimituspäiväkohtaiset mittaustiedot kaasukuukauden M kaikilta kaasutoimituspäiviltä D	M+5 klo 14.00 UTC (talviaikaan) tai 13.00 UTC (kesäaikaan) mennessä
Korjatut mittaustiedot kaasukuukauden M kaikkien kaasutoimituspäivien D osalta	Kaasukuukautta M seuraavan kolmannen kaasukuukauden alkuun mennessä
Korjatut mittaustiedot kaikkien kalenterivuoden kaasutoimituspäivien D osalta	Seuraavan kalenterivuoden huhtikuun alkuun mennessä

D tarkoittaa kohteena olevaa kaasutoimituspäivää.

M tarkoittaa kohteena olevan kaasukuukauden kaikkia kaasutoimituspäiviä D.

Jakeluverkonhaltijan on arvioitava puuttuvat mittaustiedot kaasudatahubiin viimeistään lopullisten mittaustietojen lähettämiseen mennessä. Käyttöpaikalla ei voi olla negatiivista kulutusta tai biokaasun syöttöpisteellä ja LNG:n syöttöpisteellä negatiivista verkkoon syöttöä.

8.2 Ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kulutustietojen ilmoittaminen

Ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen osalta jakeluverkonhaltijan on toimitettava kulutustiedot suoraan toimitusvelvolliselle vähittäismyyjälle vähintään kerran vuodessa.

Jakeluverkonhaltijan on lähetettävä kulutustiedot toimitusvelvolliselle vähittäismyyjälle silloin, kun käyttöpaikassa tehdään muutos ei-päivittäin luettavasta mittauksesta päivittäin luettavaan mittaukseen viimeistään kahdentenakymmenentenä arkipäivänä muutoksesta.

Kulutus ei-päivittäin luettavassa käyttöpaikassa voi olla arvio, jos jakeluverkon loppukäyttäjä ei ole raportoinut kulutustietojaan jakeluverkonhaltijalle.

9 Taseselvitystietojen ilmoittaminen

9.1 Alustava taseselvitys

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on tarjottava ensimmäiset kaasutoimituspäiväkohtaiset alustavat taseselvitystiedot jakeluverkonhaltijan jokaiselle päivittäin luettavalle käyttöpaikalle, jakeluverkkoon liitetyle biokaasun syöttöpisteelle, LNG:n syöttöpisteelle ja toimitusvelvollisen vähittäismyyjän jäännöskulutuksen asiakassalkulle kaasutoimituspäivänä D+2 klo 15.00 UTC (talviaikaan) tai 14.00 UTC (kesäaikaan) mennessä. Tiedot ilmoitetaan jakeluverkonhaltijalle kaasudatahubissa.

9.2 Lopullinen taseselvitys

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on tarjottava lopulliset kaasutoimituspäiväkohtaiset taseselvitystiedot edeltävältä kaasukuukaudelta jokaiselle päivittäin luettavalle käyttöpaikalle, jakeluverkkoon liitetyle biokaasun syöttöpisteelle, LNG:n syöttöpisteelle ja toimitusvelvollisen vähittäismyyjän jäännöskulutuksen asiakassalkulle kaasukuukauden viidenteen kaasutoimituspäivään klo 16.00 UTC (talviaikaan) tai klo 15.00 UTC (kesäaikaan) mennessä. Tiedot ilmoitetaan jakeluverkonhaltijalle ja vähittäismyyjälle kaasudatahubissa.

9.3 Mittaus- ja käyttöpaikkarekisteritietojen korjaaminen

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on korjattava siirtoverkon ja jakeluverkon välisen rajapisteen mittaustiedot kaasudatahubissa viipymättä, jos korjaustarpeita ilmenee lopullisen taseselvityksen jälkeen.

Jos kaasunmittausjärjestelmässä tai mittaustietojen käsittelyssä havaitaan virheitä päivittäin luettavien käyttöpaikkojen, biokaasun syöttöpisteiden tai LNG:n syöttöpisteiden osalta lopullisten mittaustietojen lähettämisen jälkeen, jakeluverkonhaltijan on määritettävä ja ilmoitettava korjatut mittaustiedot sekä korjaukset käyttöpaikkarekisteritietoihin kaasudatahubiin viipymättä.

Korjauksissa tulee huomioida myös tilanteet, joissa uudeksi vähittäismyyjäksi ilmoittautuneen osapuolen virheestä johtuen myyjänvaihto on tapahtunut väärälle käyttöpaikalle ja virhe huomataan vasta pitkän ajan kuluttua. Tilanteessa jakeluverkonhaltija korjaa koko ajalle käyttöpaikkarekisteriin oikeat vähittäismyyjätiedot.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija välittää korjatut tiedot asianosaisille vähittäismyyjille ja jakeluverkonhaltijoille kaasudatahubissa viimeistään korjausten vastaanottamista seuraavana arkipäivänä, jotta nämä voivat korjata omaa asiakaslaskutustaan.

10 Toimituksen alkamiseen ja päättymiseen liittyvät ilmoitukset

10.1 Toimituksen alkaminen päivittäin luettavaan käyttöpaikkaan

Vähittäismyyjän, joka on aloittamassa toimituksen päivittäin luettavaan käyttöpaikkaan, on lähetettävä ilmoitus uuden myyntisopimuksen alkamisesta kaasudatahubiin. Ilmoitus uuden myyntisopimuksen alkamisesta on lähetettävä aikaisintaan 90 vuorokautta ja viimeistään kuusitoista vuorokautta ennen sitä kaasutoimituspäivää, jolloin vähittäismyyjän toimituksen käyttöpaikkaan tulisi alkaa. Näistä ilmoitusajoista voidaan poiketa kaasuntoimituksen alkamisen nopeuttamiseksi, jos kaasunkäyttäjän kaasunkäyttöpaikka vaihtuu muuton seurauksena ja tämä sopii kaikille osapuolille (nykyinen vähittäismyyjä, jakeluverkon loppukäyttäjä, jakeluverkonhaltija).

Vastaanotettuaan ilmoituksen uudesta myyntisopimuksesta järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava uudelle vähittäismyyjälle viimeistään seuraavana päivänä kaasudatohubin kautta, voiko uusi myyntisopimus alkaa. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on hylättävä vähittäismyyjän ilmoitus uuden myyntisopimuksen alkamisesta, jos käyttöpaikalla on voimassa oleva määräaikainen myyntisopimus, joka päättyy vasta uuden myyntisopimuksen alkamispäivänä tai sen jälkeen. Vastaanotettuaan ilmoituksen uudesta myyntisopimuksesta järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava kaasudatohubin kautta viimeistään seuraavana päivänä jakeluverkonhaltijalle ja nykyiselle vähittäismyyjälle, jos nykyisen vähittäismyyjän myyntisopimus on päättymässä. Ko. ilmoitus vahvistaa samalla jakeluverkonhaltijalle, että uusi myyntisopimus on alkamassa.

Uusi vähittäismyyjä voi peruuttaa ilmoituksen uudesta myyntisopimuksesta kaksi arkipäivää ennen sitä kaasutoimituspäivää, jona uuden myyntisopimuksen mukainen toimitus alkaisi. Uuden vähittäismyyjän on tehtävä uuden myyntisopimuksen peruuttaminen kaasudatohubissa.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija päivittää käyttöpaikan uuden vähittäismyyjän käyttöpaikkarekisteriin voimassa olevaksi sen kaasutoimituspäivän alusta lukien, jona uuden vähittäismyyjän toimitus ko. käyttöpaikkaan alkaa vähittäismyyjältä kaasudatohubissa vastaanotetun ilmoituksen perusteella.

10.2 Toimituksen lopettaminen myyntisopimuksen päättymisen seurauksena

Vähittäismyyjän on ilmoitettava kaasudatohubiin viipymättä ja viimeistään neljätoista vuorokautta ennen toimituksen lopettamista käyttöpaikan loppukäyttäjälle, että vähittäismyyjän myyntisopimus päättyy ja sopimuksen päättymispäivämäärä.

Regelhandbok för gasmarknaden

Version 3.0

01.01.2023

Ändringar

Version	Datum	Ändring
1	28.11.2019	Första versionen
2	26.11.2020	Uppdateringar till följd av ändringar i villkoren för balansering och överföringstjänster och delvist införande av villkoren för balansavräkning i regelhandboken för detaljmarknaden
3	01.12.2022	Nomineringsprinciperna och principerna för inmatningspunkter för LNG har uppdaterats.

Innehållsförteckning

Ändringar.....	2
1 Inledning	5
2 Definitioner	6
DEL I. Grossistmarknad	12
3 Meddelande och avslutande av leveransförhållande	12
3.1 Nya leveransförhållanden	12
3.2 Avslutande av leveransförhållanden	12
4 Nominering och handelsmeddelanden	12
4.1 Nominering före gasleveransdygn	13
4.2 Renominering för hela gasleveransdygnet eller för de återstående timmarna på gasleveransdygnet	14
4.3 Handelsmeddelanden	15
4.3.1 Villkor vid gas som byter ägare	15
4.3.2 Skickande av handelsmeddelanden	15
4.3.3 Handelsmeddelanden om handel som ingått på gasbörsen	16
4.3.4 Avstämningsförfarande på virtuell handelsplats	16
4.4 Informationsutbyte som tillämpas på nomineringar och handelsmeddelanden	17
5 Tilldelning	17
6 Informationsskyldigheter och rapportering av balansavräkningsuppgifter	17
6.1.1 Den systemansvariga överföringsnätinnehavarens informationsskyldighet gentemot den balansansvariga före gasleveransdygnet	17
6.1.2 Den systemansvariga överföringsnätinnehavarens informationsskyldighet gentemot balansansvariga under gasleveransdygnet	18
6.1.3 Den systemansvariga överföringsnätinnehavarens balanseringsåtgärder under gasleveransdygnet	18
6.2 Preliminär balansavräkning på gasleveransdygnet D+1... M+5D	19
6.3 Slutlig balansavräkning M+6D	19
6.4 Den första och andra korrigeringen	19
DEL II. Detaljmarknad	20
7 Förbrukningsprognoser för icke-dygnsavlästa driftsställen	20
8 Anmälan av mätuppgifter	20
8.1 Anmälan av dygnsavlästa mätuppgifter	20
8.2 Anmälan av förbrukningsuppgifter för icke-dygnsavlästa driftsställen	22
9 Meddelande av balansavräkningsuppgifter	22

9.1	Preliminär balansavräkning	22
9.2	Slutlig balansavräkning	23
9.3	Korrigerig av uppgifter i registret över mätningar och driftsställen	23
10	Meddelanden som hänför sig till att inleda och avsluta leveranser	23
10.1	Leverans inleds till ett dygnsavläst driftsställe	23
10.2	Upphörande av leverans till följd av att försäljningsavtalet upphör att gälla	24

1 Inledning

Denna regelhandbok för gasmarknaden är en i 3 § i statsrådets förordning om utredning och mätning av naturgasleveranser (1008/2019) hänvisad regelhandbok som gäller balansansvar, utredning av naturgasleveranser och mätning av naturgasleveranser i naturgassystemet. Regelhandboken består av två delar, varav den ena behandlar de ovannämnda delarna av grossistmarknaden och den andra detaljmarknaden.

2 Definitioner

Om inte något annat nämns i sammanhanget, har följande termer den betydelse som anges nedan oberoende av om termerna används i singularis eller pluralis.

Avstämning är ett förfarande där gasmängderna jämförs med varandra och de kvantiteter som tilldelas shippers förenhetligas på båda sidor vid en viss sammanlänkningspunkt som resulterar i att gasmängderna godkänns för shippers.

Med **balansansvarig** avses en grossistmarknadspart som upprätthåller en balanseringsgrupp och vars obalans i balanseringsportföljen balanseras av den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren.

En **balansansvarig shipper eller trader** är en shipper eller trader som förvaltar en balanseringsgrupp och som svarar för balansen i balanseringsgruppen i förhållande till den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren och således ensam svarar för alla rättigheter och skyldigheter som hör till balansansvaret i den berörda balansgruppen.

Med **balanseringsgrupp** avses fysiska inmatnings- och uttagpunkter som har inkluderats i samma balanseringsportfölj med tanke på sammanräkningen av inmatningar och uttag samt utredningen av naturgashandeln.

Med **behandlingsanläggning för kondenserad naturgas** avses en terminal som används för kondensering av naturgas eller import, lossning och förgasning av kondenserad naturgas, inklusive de tilläggstjänster och tillfällig lagring som behövs för förgasning och efterföljande leverans av gas till överföringsnätet, dock inte de delar av en terminal som används för lagring.

Biogasportföljen innehåller alla inmatningspunkter för förädlad biogas i överförings- och distributionsnäten till vilka den aktör som matar in biogas i nätet levererar förädlad biogas och till vilka biogasinmataren ska ingå ett avtal med en shippern för leverans till gassystemet.

Med **centraliserat informationsutbyte** avses en datahub som är avsedd för informationsutbyte om de centrala marknadsprocesserna på detaljmarknaden för naturgas och som inrättats för att betjäna detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna och vars funktion den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ansvarar för.

Datahub för gas är ett datasystem som är avsett för informationsutbyte om de centrala marknadsprocesserna på detaljmarknaden för naturgas och som inrättats för att betjäna detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna. För upprätthållandet av datasystemet svarar den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren.

Med **driftsställe** avses naturgassystemets fysiska punkt dit naturgas levereras till slutförbrukaren.

Den aktör som matar in biogas i nätet är en marknadspart som matar in förädlad biogas i nätet och ingår ett avtal med en shipper om inmatning av biogas i det finländska gassystemet.

Den andra korrigeringen är en korrigering som görs i april varje år för alla 12 leveransmånader under det föregående kalenderåret och som grundar sig på de senaste korrigerade mätdata som lämnats in efter den första korrigeringen.

Den första korrigeringen är en korrigering som görs under den tredje månaden efter leveransmånaden och som baserar sig på de mätuppgifter som korrigerats efter den slutliga balansavräkningen.

Den prognostiserade balansavvikelsen är den systemansvariga överföringsnätsinnehavarens prognos för hela systemets balansposition i slutet av gasleveransdygnet baserat på godkända nomineringar för alla balanseringsgrupper vid inmatnings- och uttagspunkter, prognostiserad inmatning av biogas till nätet och prognostiserad förbrukning inom uttagszonen plus/minus den mängd gas som den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren har handlat med på gasbörsen eller gjort intradagsbeställningar genom avtal om balanseringstjänster för att balansera systemet på gasleveransdygnet i fråga.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren är den överföringsnätsinnehavare som Energimyndigheten har förordnat till systemansvarig överföringsnätsinnehavare.

Den virtuella inmatningspunkten för biogas är en virtuell inmatningspunkt där biogasen kommersiellt matas in i det finländska naturgassystemet. Detta innebär de inmatningspunkter för biogas som är anslutna till överföringsnätet och distributionsnäten så att inmatningspunkterna för biogas alltid har kommersiell åtkomst till den virtuella handelsplatsen antingen direkt från överföringsnätet eller från gränspunkten mellan överföringsnätet och distributionsnätet.

Detaljförsäljare är en näringsidkare som levererar gas direkt till slutförbrukarna via distributionsnätsinnehavarens distributionsnät.

Distributionsnätet är ett lokalt eller regionalt naturgasrörssystem genom vilket naturgas transporteras under reducerat tryck, inklusive de delar av högtrycksrörssystem som huvudsakligen används för lokal distribution av naturgas.

Distributionsnätsinnehavaren är en näringsidkare som bedriver distributionsverksamhet och ansvarar för användningen, upprätthållandet och utvecklingen av distributionsnätet inom sitt verksamhetsområde, dess förbindelser med andra nät samt för säkerställandet av att nätet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på gasdistribution.

Med ett **dygnsavläst driftsställe** avses ett driftsställe som är utrustat med fjärravläsbar mätapparatur och vars mätapparatur läses dagligen.

En begäran om kapacitetsreservering är en av shippern fastställd beställning av kapacitet.

Ett handelsmeddelande är ett meddelande från en virtuell handelsplats för shipper och trader om gasmängder (i kWh/h) som överförs från den överlåtande parten till den förvärvande parten på gasleveransdygn D.

Finlands naturgassystem består av överföringsnätet för naturgas och de distributionsnät som anslutits till det. Till naturgassystemet hör också alla behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas som anslutits till dessa nät, produktionsanläggningar och gaslager för gas från förnybara energikällor samt driftsställen för gas.

Med **fjärravläsbar egenskap** avses mätapparens funktion, där den information som mätapparaturen registrerar läses från dess minne via ett kommunikationsnät.

Gasbörsen är en marknadsplats som i enlighet med nätföreskrifter för balansering av överföringsnät 312/2014/EG 22(3) på förhand har definierats av den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren och bekräftats av Energimyndigheten, där den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren använder priserna för genomförda transaktioner som referenspriser vid fastställandet av balansavvikelsepremier och där den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren kan bedriva handel med balanseringsgas för att balansera Finlands naturgassystem. Gasbörsen kan också förmedla gasenergi mellan en shipper och trader.

Gasleveransdygn är en tidsperiod från och med kl. 5.00 UTC (vintertid) eller kl. 4.00 UTC (sommartid) och slutar följande dygn kl. 5.00 UTC (vintertid) eller kl. 4.00 UTC (sommartid).

En **gasmånad** är en tidsperiod som börjar vid ingången av kalendermånadens första gasleveransdygn och slutar vid ingången av det första gasleveransdygnet i följande kalendermånad.

En **godkänd nominering** är en nominering eller renominering som den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren har godkänt antingen som sådan eller som minskad.

Med **grossistmarknadspart** avses en marknadspart som anskaffar eller levererar naturgas på grossistmarknaden och reserverar överföringskapacitet i överföringsnätet, samt marknadspart som anskaffar eller levererar naturgas på grossistmarknaden, men som inte ingår kapacitetsavtal med överföringsnätsinnehavare eller bedriver sekundär handel med överföringskapacitet.

Med **gränspunkt** avses naturgasnätets fysiska punkt där naturgas överförs från ett överföringsnät till ett distributionsnät eller från ett distributionsnät till ett annat distributionsnät. I samband med den virtuella inmatningspunkten för biogas och inmatningspunkten för Fredrikshamn LNG avses med gränspunkt även punkten mellan överföringsnätet och distributionsnätet, där naturgas överförs kommersiellt från ett distributionsnät till överföringsnätet.

I en **behandlingsanläggning för kondenserad naturgas** är **inmatningspunkten för förgasad naturgas** en virtuell punkt i gassystemet där naturgas som förgasats i en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas matas in i det finska gassystemet.

Ikke-dygnsavläst driftsställe är ett driftsställe i distributionsnätet där marknadsparternas tilldelning sker i enlighet med förfarandena för ikke-dygnsavläst förbrukning.

Inmatningspunkten för LNG i Fredrikshamn är en virtuell inmatningspunkt där naturgas som förgasats i behandlingsanläggningen för kondenserad naturgas i Fredrikshamn kommersiellt matas in i Finlands gassystem. Detta inbegriper LNG-inmatningspunkter som är anslutna till överföringssystemet och distributionsnäten, så att LNG-inmatningspunkterna alltid har kommersiell åtkomst till en virtuell handelsplats, antingen direkt från överföringsnätet eller från en gränspunkt mellan överföringssystemet och distributionsnätet.

Inmatningspunkten för LNG i Ingå är en virtuell inmatningspunkt där naturgas som förgasats i behandlingsanläggningen för kondenserad naturgas i Ingå kommersiellt matas in i Finlands gassystem.

Inmatningspunkt är en fysisk punkt där shippern matar in naturgas i överföringsnätet från det angränsande naturgassystemet eller biogas i överförings- eller distributionsnätet och från vilken överföringen i Finlands naturgassystem börjar.

Med **inmatningspunkt för biogas** avses en fysisk punkt där förädlad biogas matas in i överföringsnätet eller ett distributionsnät som är anslutet till överföringsnätet.

Med **innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas** avses en fysisk och juridisk person som kondenserar naturgas eller importerar, lossar och förgasar kondenserad naturgas och ansvarar för driften av behandlingsanläggningen för kondenserad naturgas.

Kapaciteten är överföringskapaciteten i form av kWh/timme som matas in i eller tagits ur överföringsnätet och som kan reserveras hos den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren.

Kapacitetsavtal är ett avtal mellan den systemansvariga överföringsnätinnehavaren och en shipper, där det har avtalats om shippers rätt att använda överföringskapacitet. Kapacitetsavtalet uppstår när den systemansvariga överföringsnätinnehavaren godkänner shippers begäran om kapacitetsreservering. Kapacitetsavtalet består av en eller flera kapacitetsprodukter för en kapacitetsperiod.

Kapacitetsperiod är vilken period som helst för vilken kapacitet erbjuds.

Med **konsument** avses en konsument som avses i 1 kap. 4 § i konsumentskyddslagen (38/1978) och som skaffar en konsumtionsnyttighet huvudsakligen för något annat ändamål än för sin näringsverksamhet.

Med **kundportfölj** avses en helhet bestående av flexibla leveransavtal för detaljförsäljare. På basis av de leveransavtal som ingår i dem levererar detaljförsäljaren naturgas till driftsställen i distributionsnätet.

Med **kundportfölj för resterande förbrukning** avses den kundportfölj för en detaljförsäljare som har leveransskyldighet inom en distributionsnätinnehavares verksamhetsområde, som består av de icke-dygnsavlästa driftsställen av slutförbrukare i ett visst distributionsnät vilka omfattas av detaljförsäljarens gällande försäljningsavtal samt av distributionsnätets förlust.

En **leveransskyldig detaljförsäljare** är en sådan detaljförsäljare som avses i 44 § i naturgasmarknadslagen (587/2017 jämte ändringar). Om det inte finns någon detaljförsäljare med betydande marknadsinflytande inom distributionsnätinnehavarens ansvarsområde, är den detaljförsäljare leveransskyldig som med mängden levererad naturgas som måttstock har den största marknadsandelen på det aktuella ansvarsområdet när det gäller naturgas som anskaffas av slutförbrukare som omfattas av leveransskyldigheten.

Marknadsparterna är shippers, detaljförsäljare, slutförbrukare av överföringsnätet, traders och aktörer som matar in biogas.

Med **nuvarande detaljförsäljare** avses en detaljförsäljare som levererar naturgas till driftsstället innan detaljförsäljaren byts.

Med **ny detaljförsäljare** avses en ny detaljförsäljare som gjort en anmälan om att naturgasleverans till ett driftsställe påbörjas eller som ska överta eller har övertagit den nya naturgasleveransen till ett driftsställe.

Nominering är ett meddelande från shippern till den systemansvariga överföringsnätinnehavaren om den planerade mängd naturgas som shippern avser att mata in eller ta ur naturgassystemet vid en viss fysisk eller virtuell punkt.

Portalen är den systemansvariga överföringsnätinnehavarens internetbaserade användargränssnitt för den systemansvariga överföringsnätinnehavarens elektroniska tjänster, som förutsätter att användaren loggar in och ingår ett tillträdesavtal med den systemansvariga överföringsnätinnehavaren.

Med **ramavtal** avses sådana ramavtal mellan shipper, trader, slutförbrukare av överföringsnät, den aktör som matar in biogas i nätet och detaljförsäljare som ovan nämnda parter ingår med den systemansvariga överföringsnätinnehavaren och där parterna förbinder sig att iaktta de relevanta marknadsreglerna och andra villkor för den systemansvariga överföringsnätinnehavaren som gäller marknadsparten i fråga.

Register över marknadsparter är ett register som alla shippers, traders, detaljförsäljare, slutförbrukare av överföringsnät, aktörer som matar in biogas, distributionsnätinnehavare, innehavare av behandlingsanläggningar för

kondenserad naturgas och överföringsnätsinnehavare ska registrera sig i. Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ansvarar för upprätthållandet och utvecklandet av registret över marknadsparter.

Registret över driftsställen är ett register som upprätthålls av den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren och som innehåller uppgifter om distributionsnätens driftsställen och inmatningspunkter för biogas och inmatningspunkter för LNG som är anslutna till distributionsnäten.

Renominering är ett meddelande som gör det möjligt för en shipper att ändra sina tidigare godkända nomineringar till hela gasleveransdygnet eller till de återstående timmarna på gasleveransdygnet.

Med **renomineringscykel** avses ett förfarande som genomförs av den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren, där den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren behandlar shippers nomineringar och skickar de nomineringar som godkänts som ett resultat av förfarandet till shippern.

Shipper är en näringsidkare som är registrerad i registret över marknadsparter och till vilken nätsinnehavaren överför gasmängder i överförings- och distributionsnäten. Shipper motsvarar definitionen i statsrådets förordning 1008/2019 på en grossistmarknadspart som skaffar eller levererar naturgas på partimarknaden och reserverar överföringskapacitet för överföringsnätet.

Slutförbrukare i överföringsnätet är en näringsidkare som förbrukar och levererar naturgas på de driftsställen som är anslutna till överföringsnätet.

Slutförbrukaren av distributionsnätet är en kund hos ett driftställe som anslutits till distributionsnätet och som köper naturgas för eget bruk. Slutförbrukaren av distributionsnätet kan vara en konsument eller någon annan slutförbrukare av gas.

Slutförbrukaren är en part som anslutit sig till överförings- eller distributionsnätet och som köper gas för eget bruk.

Med ett **system för gasmätning** avses en mätapparat för gas som innehåller mätning av kvantitet och vid behov kvalitetsanalys samt registrering av mätdata tills mätuppgifterna läses antingen genom fjärravläsning eller manuellt.

Terminaloperatören för LNG i Ingå är den part som driver de kommersiella processerna vid LNG-terminalen i Ingå.

Terminalanvändare är en part som har reserverat kapacitet i LNG-terminalen i Ingå eller i LNG-terminalen i Fredrikshamn.

Tilldelning är den mängd gas som har delats ut till shippern i en godkänd nominering, till shippern eller tradern i ett godkänt handelsmeddelande eller till shippern utifrån mätuppgifterna för driftsstället eller inmatningspunkten för biogas.

Trader motsvarar definitionen i statsrådets förordning 1008/2019 på en grossistmarknadspart som skaffar eller levererar naturgas på grossistmarknaden, men som inte ingår kapacitetsavtal med överföringsnätsinnehavaren och inte idkar handel på sekundärmarknaden med överföringskapacitet.

Uttagpunkt är en fysisk punkt där överföringen av naturgas i överföringsnätet upphör och där den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren i enlighet med kapacitetsavtalet överlåter naturgas till shippern.

Uttagszonen är en virtuell punkt där shippers av den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska reservera kapacitetsprodukter för överföring av gas från den virtuella handelsplatsen till slutförbrukare som anslutit sig till Finlands naturgassystem.

De **validerade mätuppgifterna** är förbrukningsuppgifter vars riktighet har säkerställts genom nätinnehavarens försorg med tanke på tilldelningen.

Med **vardag** avses varje gasleveransdygn från måndag (med början kl. 5.00 UTC vintertid eller 4.00 UTC sommartid) till fredag (med början kl. 5.00 UTC vintertid eller 4.00 UTC sommartid) med undantag för självständighetsdagen, första maj, julafton, midsommarafton och andra helgdagar som infaller på vardag.

DEL I. Grossistmarknad

3 Meddelande och avslutande av leveransförhållande

3.1 Nya leveransförhållanden

Shippers nya leverantörspart ska lämna uppgifter om det nya leveransförhållandet i den systemansvariga överföringsnätinnehavarens portal. Shippern ska meddela om godkännande av leveransförhållandet i portalen. Anmälan ska göras minst tre gasleveransdygn före det första gasleveransdygnet, då leveransförhållandet ska vara i kraft.

3.2 Avslutande av leveransförhållanden

Shippern eller en part i ett leveransförhållande till shippern ska anmäla att ett befintligt leveransförhållande upphör senast tre gasleveransdygn före det första gasleveransdygnet då leveransförhållandet upphör att gälla. Anmälan görs i den systemansvariga överföringsnätinnehavarens portal.

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska registrera upphörandet av leveransförhållandet senast kl. 16.00 UTC (vintertid) eller kl. 15.00 UTC (sommartid) på gasleveransdygnet före den dag då leveransförhållandet upphör.

4 Nominering och handelsmeddelanden

Shippern ska nominera de gasmängder som ska levereras till den systemansvariga överföringsnätinnehavaren på gasleveransdygnet vid Imatras nationella gränspunkt, vid Balticconnectors sammanlänkningspunkt, vid inmatningspunkten för LNG i Fredrikshamn och vid inmatningspunkten för LNG i Ingå. Vid den nationella gränspunkten i Imatra, Balticconnectors sammanlänkningspunkt och inmatningspunkten för LNG i Fredrikshamn kan shippern göra nomineringar och renomineringar, medan shippern vid inmatningspunkten för LNG i Ingå endast kan göra nomineringar.

Vid inmatningspunkten för LNG i Ingå utför terminalanvändaren unilaterala nomineringar för shippers räkning. För detta ändamål ska shippern ge terminalanvändaren tillstånd att göra unilaterala nomineringar för shippers räkning i enlighet med terminalens regler. En fullmakt som undertecknats av shippern ska lämnas in av terminalanvändaren till operatören av LNG-terminalen i Ingå minst två vardagar innan fullmakten träder i kraft. Det är inte möjligt att göra renomineringar vid LNG-inmatningspunkten i Ingå.

Vid inmatningspunkten för LNG i Fredrikshamn utför shippern unilaterala nomineringar för terminalanvändarens räkning. Innan leveransen från terminalanvändaren till shippern kan inledas ska den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ha kännedom om fullmakten minst två vardagar innan fullmakten träder i kraft. I fullmakten ger terminalanvändaren shippern fullmakt att göra nomineringar för terminalanvändarens räkning.

Om shippern har flera motparter ska shippern göra nomineringar i enheten kWh/h för shippers varje motpart. Den senaste nomineringen eller renomineringen som den systemansvariga överföringsnätinnehavaren tagit emot från shippern före utgången av tidsfristen ska betraktas som en shippers gällande nominering eller renominering. Shippers nomineringar ska vara lika stora för varje timme på gasdagen och renomineringarna lika stora för varje återstående timme på gasdagen.

Shippers nomineringar eller renomineringar får inte överstiga shippers sammanlagda kapacitet (s.k. överslagsslag) vid inmatningspunkten i Imatra och inmatningspunkten för LNG i Fredrikshamn. Om nomineringen eller renomineringen överstiger shippers sammanlagda kapacitet vid inmatningspunkten i Imatra eller vid inmatningspunkten för LNG i Fredrikshamn ska den systemansvariga överföringsnätinnehavaren avslå nomineringen eller renomineringen.

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren har rätt att minska shippers nomineringar eller renomineringar, godkända nomineringar eller renomineringar, om överföringsnätets kapacitet har begränsats till följd av ett planerat eller oplanerat fel, service, underhåll eller en exceptionell situation eller om den nominella mängden överskrider den kapacitet som shippern har reserverat. Om den systemansvariga överföringsnätinnehavaren minskar shippers nomineringar och renomineringar, godkända nomineringar och renomineringar, ska shippers alla ifrågakvarande nomineringar, godkända nomineringar och renomineringar minskas enligt pro rata-principen, dvs. i förhållande till de nominerade mängderna.

4.1 Nominering före gasleveransdygn

Shippers ska sända nomineringarna till den systemansvariga överföringsnätinnehavaren tidigast på gasleveransdygnet D-400 och senast på gasleveransdygnet D-1 kl. 13.00 UTC (vintertid) eller kl. 12.00 UTC (sommartid). En sänd nominering kan korrigeras till utgången av den nämnda tidsfristen. Även om en shipper inte sänder nomineringarna inom den nämnda tidsfristen, har en shipper möjlighet, med undantag för inmatningspunkten för LNG i Ingå att göra renomineringar efter den nämnda tidsfristen, såsom anges i punkt 4.2. Om nomineringar eller renomineringar inte utförs vid Imatras nationella gränspunkt, Balticconnectors sammanlänkningspunkt eller vid inmatningspunkten för LNG i Fredrikshamn, har shippern inte rätt att få gasen överförd.

Shippern ska till den systemansvariga överföringsnätinnehavaren sända:

- (i) Nomineringar för inmatningspunkterna (Imatra, Balticconnector och vid inmatningspunkten för LNG i Fredrikshamn)

Shippern ska ange gasmängderna i kWh/timme, som shippern avser att föra in i det finska naturgassystemet från inmatningspunkten under alla timmar på gasleveransdygnet, inklusive uppgifter om shippers motparts partsbeteckning.

- (ii) Nomineringar för LNG-inmatningspunkten i Ingå

Användaren av LNG-terminalen i Ingå, som shippern har befullmäktigat, ger för shippers räkning de unilaterala nomineringarna.

- (iii) Nomineringar för virtuell inmatningspunkt för biogas

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren kan av shipper kräva nomineringar för virtuell inmatningspunkt för biogas eller enskilda inmatningspunkter för biogas. Om det krävs nomineringar för en virtuell inmatningspunkt för biogas eller enskilda inmatningspunkter för biogas för att leveranssäkerheten i det finska naturgassystemet ska kunna upprätthållas, ska den systemansvariga överföringsnätinnehavaren i god tid på förhand informera shippers om från vilken tidpunkt nomineringsskyldigheten gäller och vilka punkter som omfattas av nomineringsskyldigheten. Om nomineringar krävs ska de ges i form av kWh/timme för varje timme på gasleveransdygnet.

(iv) Nomineringar för uttagszoner

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren får kräva att en shipper tillhandahåller nomineringar för uttagszonen eller enskilda uttagspunkter i uttagszonen. Om det krävs nomineringar för enskilda uttagspunkter för att det finska naturgassystemets leveranssäkerhet ska kunna upprätthållas, ska den systemansvariga överföringsnätinnehavaren i god tid på förhand informera shippers om från och med vilken tidpunkt nomineringsskyldigheten gäller och vilka punkter som omfattas av nomineringsskyldigheten. Om nomineringar krävs ska de ges i form av kWh/timme för varje timme på gasleveransdygnet.

(v) Nomineringar för uttagspunkter (Balticconnector)

En shipper ska ange gasmängderna i form av kWh/timme som en shipper överlåter vid en uttagspunkt för varje timme av gasleveransdygnet samt shippers motparts identifikationskod. Om en shipper har flera motparter vid uttagspunkten, ska shippern ange de gasmängder som ska levereras till varje motpart i timmar på gasleveransdygnet.

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska underrätta shippern senast på gasleveransdagen D-1 kl. 15.00 UTC (vintertid) och kl. 14.00 UTC (sommartid)

- a. om nomineringarna för gasleveransdygn D har godkänts;
- b. om en eller flera nomineringar har minskats eller avslagits; eller
- c. när det gäller inmatningspunkten för LNG i Ingå, huruvida en eller flera nomineringar genom avstämning har ställts att motsvara de krav som innehavaren av behandlingsanläggningen för kondenserad naturgas fastställt för shippers motpart.

Nomineringar som är godkända som sådana, som minskade eller som avstämda ifråga om inmatningspunkten för LNG i Ingå är godkända nomineringar.

4.2 Renominering för hela gasleveransdygnet eller för de återstående timmarna på gasleveransdygnet

En shippers nomineringar som gjorts på gasleveransdygnet D-1 kl. 13.00 UTC (vintertid) och kl. 12.00 UTC (sommartid) (se punkt 4.1 a ovan) kan ändras med renomineringar från och med gasleveransdygnet D-1 kl. 15.00 UTC (vintertid) och kl. 14.00 UTC (sommartid) och gasleveransdygnet D-1 kl. 3.00 UTC (vintertid) och kl. 2.00 UTC (sommartid). De renomineringar som gjorts efter denna tidsfrist görs för de återstående timmarna på gasleveransdygnet. Den sista möjliga renomineringen under de återstående timmarna på gasleveransdygnet kan ges senast kl. 2.00 UTC (vintertid) och kl. 1.00 UTC (sommartid) på gasleveransdygnet.

Den nya renomineringscykeln inleds vid jämna timmar. Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska meddela om godkännande, underkännande eller minskning av renomineringen senast den tredje jämna timme som följer efter mottagandet av renomineringen. Anmälan ska innehålla följande uppgifter:

- (i) om renomineringarna har godkänts och
- (ii) om en eller flera renomineringar har minskats eller avslagits

De renomineringar som har godkänts enligt det förfarande som beskrivs ovan utgör de godkända nomineringarna för gasleveransdygnet för hela gasleveransdygnet eller de återstående timmarna av gasleveransdygnet. De godkända nomineringarna träder i kraft den tredje jämna timmen efter mottagandet av renomineringen. Renomineringar som mottagits t.ex. på gasleveransdygnet kl. 22.50 UTC (vintertid) träder således i kraft kl. 1.00 UTC (vintertid) och renomineringar som mottagits kl. 23.10 UTC (vintertid) kl. 2.00 UTC (vintertid).

4.3 Handelsmeddelanden

Om en shipper eller trader vill göra handelsmeddelanden via den systemansvariga överföringsnätsinnehavarens portal, ska shippern eller tradern befullmäktiga en eller flera sambandsparter att skicka handelsmeddelanden via den systemansvariga överföringsnätsinnehavarens portal.

För att handelsmeddelanden ska kunna sändas med elektroniska budskapsmeddelanden förutsätts att shippern eller tradern uppfyller de krav på informationsutbyte som ställs av den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren.

4.3.1 Villkor vid gas som byter ägare

Innan ett handelsmeddelande sänds ska en part:

- i. ha ingått ett ramavtal för en shipper eller trader med den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren, och
- ii. inneha handelsmotpartens partsbeteckning.

Om de föregående villkoren inte uppfylls ska handelsmeddelandet avslås. Dessutom kan den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren avslå ett handelsmeddelande, om den innehåller bristfälliga eller felaktiga uppgifter, om meddelandet har inkommit efter den tidsfrist som tillämpas på meddelandet i fråga eller om den som sänder meddelandet inte har rätt att skicka handelsmeddelanden.

4.3.2 Skickande av handelsmeddelanden

- a) Handelsmeddelanden får sändas till en virtuell handelsplats tidigast på gasleveransdygnet D-400 och senast på gasleveransdygnet D kl. 3.30 UTC (vintertid) och kl. 2.30 UTC (sommartid). Oavsett om en shipper eller trader använder portalen eller elektroniska budskapsmeddelanden för att skicka handelsmeddelanden ska handelsmeddelandet innehålla följande uppgifter:

- i. Den överlåtande partens handelsmeddelanden

Gasmängder i formen av kWh/h som den överlåtande parten avser att leverera på gasleveransdygnet via en virtuell handelsplats samt den förvärvande partens partsbeteckning. Om det finns flera parter som genomför upphandlingen, ska den part som gör överlåtelsen uppge de gasmängder som ska överlåtas i formen av kWh/h för varje part som gör upphandlingen.

- ii. Den upphandlande partens handelsmeddelanden

Gasmängder i formen av kWh/h som den upphandlande parten avser att upphandla på gasleveransdygnet via en virtuell handelsplats samt den överlåtande partens partsbeteckning. Om det finns flera parter som genomför överlåtelsen, ska den part som gör upphandlingen uppge de gasmängder som ska upphandlas i formen av kWh/h för varje part som gör överlåtelsen.

- b) Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska behandla och bekräfta inkomna nya handelsmeddelanden med en halv timmes svarstid dagen före gasleveransdygnet kl. 13 UTC (vintertid) eller kl. 12 UTC (sommartid). Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska bekräfta följande uppgifter för både den överlåtande och den upphandlande parten:
- i. om skickade handelsmeddelanden har godkänts för gasleveransdygnet D,
 - ii. om en eller flera av handelsmeddelanden har minskats eller avslagits, eller
 - iii. om en eller flera handelsmeddelanden har minskats eller avslagits till följd av den systemansvarigas avstämning.
- c) Handelsmeddelanden som har godkänts eller minskats är godkända handelsmeddelanden. Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska i nödvändig utsträckning informera handelsparterna om deras handelsmeddelanden och godkända handelsmeddelanden.
- d) Om en part eller den som sköter klareringen av handeln på gasbörsen inte har skickat handelsmeddelanden till den systemansvariga överföringsnätinnehavaren på en virtuell handelsplats, ska handelsmeddelanden inte registreras.

En part får göra ett (1) handelsmeddelande för varje motpart på en virtuell handelsplats. Ett handelsmeddelande som mottagits eller godkänts av den systemansvariga överföringsnätinnehavaren kan ändras genom att ett ny handelsmeddelande skickas som ersätter ett tidigare utsänt handelsmeddelande.

4.3.3 Handelsmeddelanden om handel som ingåtts på gasbörsen

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren kan avslå ett handelsmeddelande som gjorts på en gasbör, om en shipper eller trader inte har:

- i. ingått ett ramavtal för en shipper eller trader med den systemansvariga överföringsnätinnehavaren, eller
- ii. tillräcklig kreditvärdighet gentemot den systemansvariga överföringsnätinnehavaren.

Det handelsmeddelande som en virtuell handelsplats tar emot från den som sköter klareringen av handeln gäller även om en shipper eller trader själv har meddelat olika mängder eller inte har meddelat någon virtuell handelsplats om de affärer som gjorts på gasbörsen.

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska underrätta shippers och traders om de godkända handelsmeddelanden som mottagits från den som sköter klareringen av handeln en dag före och inom gasleveransdygnet.

4.3.4 Avstämningsförfarande på virtuell handelsplats

Om det senaste handelsmeddelandet av en shipper eller trader inte överensstämmer med de senaste handelsmeddelandena för en shippers motparter på en virtuell handelsplats, ska de godkända meddelandena minskas till det minsta av de rapporterade värdena. Ett undantag från detta är dock att handelsmeddelanden från den som sköter klareringen av handeln på en gasbör alltid ska anses vara riktiga, såsom anges i punkt 4.3.3.

4.4 Informationsutbyte som tillämpas på nomineringar och handelsmeddelanden

En shipper och trader ska iaktta den systemansvariga överföringsnätinnehavarens gällande standarder för informationsutbyte. En shipper eller trader kan utbyta information med hjälp av följande metoder:

- a) handelsmeddelanden och nomineringar genom kommunikation med elektroniska budskapsmeddelanden i XML-format i enlighet med Edig@s-standard eller i enlighet med en annan standard för informationsutbyte som godkänts av den systemansvariga överföringsnätinnehavaren, och/eller
- b) handelsmeddelanden och nomineringar manuellt via den systemansvariga överföringsnätinnehavarens portal.

5 Tilldelning

Vid den nationella gränspunkten i Imatra, vid Balticconnectors sammanläkningspunkt, vid inmatningspunkten för LNG i Fredrikshamn och vid inmatningspunkten för LNG i Ingå ska de gasmängder som motsvarar en shippers godkända nomineringar anses ha levererats till shippern vid tilldelningen. Shippers nomineringar vid inmatningspunkten för LNG i Ingå får inte överstiga det sammanlagda antalet kapacitetsavtal som gäller för shippern vid inmatningspunkten för LNG i Ingå. Om shippers godkända nominering överskrider shippers sammanlagda kapacitet vid inmatningspunkten för LNG i Ingå, är shippern dock skyldig att för den överskridande delen betala en avgift för överskridning av kapaciteten enligt den systemansvariga överföringsnätinnehavarens prislista.

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren anser att den mängd naturgas som vid tilldelningen uppmätts vid de inmatningspunkter för naturgas som hör till biogasportföljen har levererats till shippern. Shippers leveransvolym från inmatningspunkterna för biogas får inte överstiga shippers sammanlagda mängd av kapacitetsavtal som gäller den virtuella inmatningspunkten för biogas.

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren anser att den uppmätta gasmängden på de driftsställen som i distributionsnäten och överföringsnätet har levererats till shippern vid tilldelningen på basis av leveransförhållandena. Detta antal får dock inte överstiga den sammanlagda mängden av kapacitetsavtal inom uttagszonen för shippern.

Om leveransmängden från inmatningspunkterna för biogas dock överstiger den sammanlagda mängden kapacitetsavtal som gäller för den virtuella inmatningspunkten för biogas, eller leveransmängden till uttagszonen dock överskrider den sammanlagda mängden kapacitetsavtal som gäller uttagszonen, är shippern skyldig att för den överskjutande delen betala en avgift för överskridande av kapaciteten enligt den systemansvariga överföringsnätinnehavarens prislista. De godkända handelsmeddelandena fungerar som tilldelning för en shipper eller trader när det gäller ägarbyten av gasenergi på gasleveransdygnet i fråga. Här ingår parternas bilaterala och på gasbörsen ingångna transaktioner på gasleveransdygnet i fråga.

6 Informationsskyldigheter och rapportering av balansavräkningsuppgifter

6.1.1 Den systemansvariga överföringsnätinnehavarens informationsskyldighet gentemot den balansansvariga före gasleveransdygnet

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska till varje balansansvarig lämna en prognos om den till dennas balansgruppens medlemmars sammanlagda förväntade förbrukningen av de icke-dygnsavlästa driftsställen i form av kWh/d på gasleveransdygnet D-1 kl. 12.00 UTC (vintertid) eller 11.00 UTC (sommartid) före gasleveransdygnet.

6.1.2 Den systemansvariga överföringsnätinnehavarens informationsskyldighet gentemot balansansvariga under gasleveransdygnet

I början av gasleveransdygnet kl. 5.00 UTC (vintertid) eller kl. 4.00 UTC (sommartid) ska den systemansvariga överföringsnätinnehavaren i sin portal offentliggöra naturgassystemets gröna zon för gasleveransdygn i fråga. Den gröna zonen beskriver det område där den prognostiserade obalansen på gasleveransdygnet i systemet får variera inom gasleveransdygnet innan den systemansvariga överföringsnätinnehavaren kan vidta interna balanseringsåtgärder på gasleveransdygnet genom att köpa eller sälja gas på gasbörsen eller gjort intradagsbeställningar genom avtal om balanseringstjänster.

På gasleveransdygnet från kl. 5.45 UTC (vintertid) eller kl. 4.45 UTC (sommartid) ska den systemansvariga överföringsnätinnehavaren i sin portal offentliggöra den beräknade obalansen i naturgassystemet på gasleveransdygnet och uppdatera denna prognos varje timme fram till kl. 1.45 UTC (vintertid) eller 0.45 UTC (sommartid).

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska förse varje balansansvarig med information om dennas balanseringsgrupps medlemsspecifika inmatningar av biogas per gasleveransdygn i överföringsnätet och om förbrukningen per gasleveransdygn på driftsställena för slutförbrukarna i överföringsnätet som hör till balanseringsgruppen enligt nettoredovisning. Uppgifter om de faktiska överföringsmängderna ska lämnas in senast följande jämna timme efter varje leveranstimme. Förbrukningsuppgifterna för den första timmen på gasleveransdygnet är således tillgängliga kl. 7.00 UTC (vintertid) eller 6.00 UTC (sommartid) och för den sista kl. 7.00 UTC (vintertid) eller 6.00 UTC (sommartid) på gasleveransdygnet D +1. Varje uppdatering omfattar gasmängderna från och med ingången av gasleveransdygnet D.

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska sända prognoserna till de balansansvariga för dessas medlemmar i balanseringsgruppen om prognosen för gasleveransdygnet för de icke-dygnsavlästa driftsställena senast på gasleveransdygnet D kl. 13.00 UTC (vintertid) eller kl. 12.00 UTC (sommartid).

6.1.3 Den systemansvariga överföringsnätinnehavarens balanseringsåtgärder under gasleveransdygnet

Om den prognostiserade obalansen på gasleveransdygnet för naturgassystemet ligger inom den gula zonen, får den systemansvariga överföringsnätinnehavaren handla på gasbörsen eller göra intradagsbeställningar genom avtal om balanseringstjänster. Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren får helt eller delvis handla med intradagsprodukter eller göra intradagsbeställningar genom avtal om balanseringstjänster för den gasmängd som motsvarar skillnaden mellan den prognostiserade obalansen för det senaste gasleveransdygnet i systemet och den gasmängd för vilken gränsen mellan den gröna och gula zonen har fastställts. Skillnaden avrundas till den minsta möjliga handelsenhet som gasbörsen möjliggör. Så länge som den prognostiserade balansavvikelsen i systemet ligger inom den gula zonen får den systemansvariga överföringsnätinnehavaren handla på en gasbörss eller göra intradagsbeställningar genom avtal om balanseringstjänster varje timme från och med kl. 9.00 UTC (vintertid) eller kl. 8.00 UTC (sommartid) till och med början av den sista leveranstimmen på gasleveransdygnet.

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska i sin portal offentliggöra information om det högsta inköpspriset och det lägsta försäljningspriset för de transaktioner som den systemansvariga överföringsnätinnehavaren har gjort på gasbörsen.

6.2 Preliminär balansavräkning på gasleveransdygnet D+1... M+5D

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska före varje gasleveransdygn D+1 kl. 12.00 UTC (vintertid) och kl. 11.00 UTC (sommartid) meddela varje balansansvarig resultaten av den första preliminära balansavräkningen för föregående gasleveransdygn D på grundval av validerade mätuppgifter för överföringssystemet och de beräknade leveranserna av shippers i distributionsnäten.

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska offentliggöra varje gasleveransdygn senast D+1 kl. 12.00 UTC (vintertid) och kl. 11.00 UTC (sommartid) balansavvikelsen i systemet för det föregående gasleveransdygnet D på grundval av validerade mätuppgifter.

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren uppdaterar dagligen resultaten av den preliminära balansavräkningen för gasleveransdygnen under gasmånaden till dess att resultaten av den slutliga balansavräkningen finns tillgängliga. Från och med gasleveransdygn D+2 kl. 15.00 UTC (vintertid) och kl. 14.00 UTC (sommartid) ska den systemansvariga överföringsnätinnehavaren meddela varje balansansvarig resultaten av den preliminära balansavräkningen för gasleveransdygn D på grundval av validerade mätuppgifter.

6.3 Slutlig balansavräkning M+6D

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska senast kl. 8.00 UTC (vintertid) och kl. 7.00 UTC (sommartid) det sjätte gasleveransdygnet i varje gasmånad M+1 meddela varje balansansvarig resultaten av den slutliga balansavräkningen för alla gasleveransdygn D i föregående gasmånad M på grundval av validerade mätuppgifter.

6.4 Den första och andra korrigeringen

Balansfel korrigeras två gånger för varje leveransmånad. Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska genomföra den första korrigeringsomgången den tredje gasmånaden efter leveransmånaden (t.ex. den första korrigeringsberäkningen för december görs i mars) och den andra i april under kalenderåret efter leveransmånaden för alla 12 leveransmånader under det föregående kalenderåret. Därefter korrigeras balansfel mellan marknadsparterna endast av exceptionella skäl eller genom ett bilateralt avtal mellan parterna.

DEL II. Detaljmarknad

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren upprätthåller ett system för centraliserat informationsutbyte på detaljmarknaden för naturgas, till vilken det hänvisas nedan med termen datahub för gas. Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren tar emot och förmedlar mätuppgifter, uppgifter om driftsställen och andra uppgifter som hänför sig till balansavräkningen via datahubben för gas.

7 Förbrukningsprognoser för icke-dygnsavlästa driftsställen

Distributionsnätsinnehavaren ska till datahubben för gas lämna en prognos över den sammanlagda förväntade förbrukningen på gasleveransdygnet för de icke-dygnsavlästa driftsställena i distributionsnätområdet i form av kWh/d senast D-1 kl. 11.00 UTC (vintertid) eller 10.00 UTC (sommartid) dagen före gasleveransdygnet.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren förmedlar distributionsnätsinnehavarens ovan nämnda prognos för kännedom genom portalen till shippern för den detaljförsäljare som är leveransskyldig för distributionsnätet senast dagen före gasleveransdygnet D-1 kl. 12.00 UTC (vintertid) eller kl. 11.00 UTC (sommartid).

8 Anmälan av mätuppgifter

8.1 Anmälan av dygnsavlästa mätuppgifter

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska genom datahubben för gas meddela distributionsnätsinnehavaren mätningssuppgifter (mängd gas per timme och värmevärde per timme) för gränspunkterna mellan överföringsnätet och distributionsnätsinnehavarens distributionsnät enligt följande tidtabell:

Uppgifter som den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ansvarar för	Tidsfrist
Preliminära mätuppgifter för gasleveransdygnet D för gränspunkterna mellan överföringsnätet och distributionsnäten	D+1 kl. 8.00 UTC (vintertid) eller kl. 7.00 UTC (sommartid)
Mätuppgifter för gränspunkterna mellan överföringsnätet och distributionsnäten för alla gasleveransdygn D i gasmånaden M	Senast M+4 kl. 13.00 UTC (vintertid) och kl. 12.00 UTC (sommartid)
Korrigerade mätuppgifter för gränspunkterna mellan överföringsnätet och distributionsnäten för alla gasleveransdygn D i gasmånaden M	Senast fem dygn före ingången av den tredje gasmånaden efter gasmånaden M
Korrigerade mätuppgifter för gränspunkterna mellan överföringsnätet och distributionsnäten för alla gasleveransdygn D under kalenderåret	Senast fem dygn före ingången av april följande kalenderår

D avser det aktuella gasleveransdygnet.

M avser alla gasleveransdygn D i den aktuella gasmånaden.

Distributionsnätsinnehavaren ska lämna följande mätuppgifter till datahubben för gas:

- mängden gas per timme på de driftsställen som läses dagligen, om den finns tillgänglig per timme, eller mängden gas per gasleveransdygn,
- värmevärdena för de driftsställen som läses dagligen per gasleveransdygn enligt mätområde,
- de gasmängder per timme och de värmevärden per timme för varje inmatningspunkt för biogas som anslutits till distributionsnätet och för inmatningspunkten för LNG, och
- gasmängder och värmevärden (uppmätta värmevärden eller mätområde för värmevärde) per timme eller gasleveransdygn vid en gränspunkt mellan två distributionsnät, om det finns en gränspunkt i distributionsnätet med ett annat distributionsnät. Mätuppgifterna ska anges per timme, om de är tillgängliga per timme. Skyldigheten att anmäla mätuppgifterna för en gränspunkt har den distributionsnätsinnehavare som sörjer för ordnandet av mätningarna vid gränspunkterna.

Distributionsnätsinnehavaren ska lämna ovan angivna mätuppgifter i datahubben för gas enligt följande tidtabell:

Uppgifter som distributionsnätinnehavaren ansvarar för	Tidsfrist
De första preliminära mätuppgifterna per gasleveransdygn för gasleveransdygn D	Senast D+2 kl. 14.00 UTC (vintertid) eller 13.00 UTC (sommartid)
Uppdaterade preliminära mätuppgifter per gasleveransdygn för gasleveransdygn D	Före utgången av M+4
Slutliga mätuppgifter per gasleveransdygn för alla gasleveransdygn D i gasmånad M	Senast M+5 kl. 14.00 UTC (vintertid) eller 13.00 UTC (sommartid)
Korrigerade mätuppgifter för alla gasleveransdygn D i gasmånad M	Senast vid ingången av den tredje gasmånaden efter gasmånaden M
Korrigerade mätuppgifter för alla gasleveransdygn D under kalenderåret	Före ingången av april följande kalenderår

D avser det aktuella gasleveransdygnet.

M avser alla gasleveransdygn D i den aktuella gasmånaden.

Distributionsnätinnehavaren ska i datahubben för gas bedöma de mätuppgifter som saknas senast före sändandet av de slutliga mätuppgifterna. Ett driftställe kan inte ha negativ förbrukning eller en inmatningspunkt för biogas och en inmatningspunkt för LNG kan inte ha negativ inmatning i nätet.

Om fel upptäcks i systemet för mätning av gas eller behandlingen av mätuppgifter i fråga om dygnsavlästa driftsställen, inmatningspunkt för biogas eller inmatningspunkt för LNG efter det att slutliga mätuppgifter har sänts, ska distributionsnätinnehavaren fastställa och utan dröjsmål anmäla korrigerade mätuppgifter till datahubben för gas.

8.2 Anmälan av förbrukningsuppgifter för icke-dygnsavlästa driftsställen

I fråga om icke-dygnsavlästa driftsställen ska distributionsnätinnehavaren lämna förbrukningsuppgifterna direkt till den leveransskyldiga detaljförsäljaren minst en gång om året.

Distributionsnätinnehavaren ska sända förbrukningsuppgifterna till den leveransskyldiga detaljförsäljaren när det på driftsstället görs en ändring från icke-dygnsavläst mätning till mätning som dygnsavläst mätning senast den tjugonde vardagen efter ändringen.

Förbrukningen på ett icke-dygnsavläst driftställe kan vara en uppskattning, om slutförbrukaren av distributionsnätet inte har rapporterat sina förbrukningsuppgifter till distributionsnätinnehavaren.

9 Meddelande av balansavräkningsuppgifter

9.1 Preliminär balansavräkning

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska erbjuda distributionsnätinnehavaren de första preliminära balansavräkningsuppgifterna per gasleveransdag för varje dygnsavläst driftställe, för inmatningspunkt för biogas, för inmatningspunkt för LNG och för kundportföljen för den leveransskyldiga detaljförsäljarens resterande förbrukning

senast på gasleveransdygnet D+2 kl. 15.00 UTC (vintertid) eller 14.00 UTC (sommartid). Uppgifterna lämnas till distributionsnätsinnehavaren i datahubben för gas.

9.2 Slutlig balansavräkning

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska tillhandahålla de slutliga balansavräkningsuppgifterna per gasleveransdygn för föregående gasmånad för varje dygnsavläst driftsställe, för varje inmatningspunkt för biogas, för inmatningspunkt för LNG och för kundportföljen för den leveransskyldiga detaljförsäljarens resterande förbrukning senast kl. 16.00 UTC (vintertid) eller kl. 15.00 UTC (sommartid). Uppgifterna lämnas till distributionsnätsinnehavaren och detaljförsäljaren i datahubben för gas.

9.3 Korrigering av uppgifter i registret över mätningar och driftsställen

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska utan dröjsmål korrigera mätuppgifterna för en gränspunkt mellan överföringsnätet och distributionsnätet i datahubben för gas, om det uppstår ett korrigeringsbehov efter den slutliga balansavräkningen.

Distributionsnätsinnehavaren ska utan dröjsmål i datahubben för gas anmäla korrigerade mätuppgifter och rättelser för dygnsavlästa driftsställen, inmatningspunkterna för biogas och inmatningspunkterna för LNG till uppgifterna i registret över driftsställen, om korrigeringsbehovet uppstår efter den slutliga balansavräkningen. Vid korrigeringar ska också beaktas situationer där byte av försäljare har skett för fel plats på grund av fel hos den part som anmält sig som ny detaljförsäljare och felet upptäcks först efter en lång tid. I sådan situation korrekterar distributionsnätsinnehavaren för hela tiden uppgifterna om detaljförsäljare i registret över driftsställen så att de blir korrekta.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren förmedlar de korrigerade uppgifterna till de berörda detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna i datahubben för gas senast den vardag som följer efter det att korrigeringarna tagits emot, så att dessa kan korrigera sin egen kundfaktura.

10 Meddelanden som hänför sig till att inleda och avsluta leveranser

10.1 Leverans inleds till ett dygnsavläst driftsställe

En detaljförsäljare som håller på att inleda en leverans till ett dygnsavläst driftsställe ska sända ett meddelande om inledande av ett nytt försäljningsavtal datahubben för gas. Meddelandet om att ett nytt försäljningsavtal har inletts ska sändas tidigast 90 dygn och senast 16 dygn före det gasleveransdygn då detaljförsäljarens leverans till driftstället borde inledas. Avvikelse från dessa anmälningstider kan göras för att påskynda inledandet av gasleveransen, om gasförbrukarens gasdriftsställe byts till följd av en flytt och detta lämpar sig för alla parter (nuvarande detaljförsäljare, slutförbrukare av distributionsnätet, distributionsnätsinnehavare).

Efter att ha mottagit meddelandet om ett nytt försäljningsavtal ska den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren senast följande dag via datahubben för gas meddela den nya detaljförsäljaren om det nya försäljningsavtalet kan börja. Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska avslå detaljförsäljarens meddelande om att ett nytt försäljningsavtal börjar, om driftstället har ett gällande tidsbundet försäljningsavtal som upphör först den dag då det nya försäljningsavtalet börjar eller därefter. Efter att ha mottagit meddelandet om ett nytt försäljningsavtal ska den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren via datahubben för gas senast följande dag meddela distributionsnätsinnehavaren och den nuvarande detaljförsäljaren om den nuvarande detaljförsäljarens

försäljningsavtal håller på att upphöra. Detta meddelande bekräftar samtidigt för distributionsnätsinnehavaren att ett nytt försäljningsavtal håller på att inledas.

Den nya detaljförsäljaren kan återkalla meddelandet om ett nytt försäljningsavtal två vardagar före det gasleveransdygn då leveransen enligt det nya försäljningsavtalet börjar. Den nya detaljförsäljaren ska annullera det nya försäljningsavtalet i datahubben för gas.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren uppdaterar driftsstället så att det gäller för den nya detaljförsäljarens register över driftsställen från ingången av det gasleveransdygn då den nya detaljförsäljarens leverans till driftsstället i fråga börjar på basis av en elektronisk anmälan som i datahubben för gas mottagits från detaljförsäljaren.

10.2 Upphörande av leverans till följd av att försäljningsavtalet upphör att gälla

Detaljförsäljaren ska via datahubben för gas utan dröjsmål och senast fjorton dygn innan leveransen upphör underrätta slutförbrukaren av distributionsnätet, om där det till distributionsnätet att detaljförsäljarens försäljningsavtal upphör och datum då avtalet upphör att gälla.